

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V spravi prejemov mesečno . . 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Ilustrati:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat 15 „
 za trikrat 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvalo, osvrtilice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 23 vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vesni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-herz. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Papež miru.

Njegova Svetost papež Benedikt XV. je še-le pred nekaj meseci prevzel svojo sveto in težko službo kot Kristusov namestnik na zemlji. Ko je, ovenčan s tiaro, prvič zasedel Petrovo stolico, je Evropa komaj imela pogled za važni dogodek, ki se je v vsej tihoti izvršil v Rimu, kajti velike države na kontinentu je že bila popadla vojna vročica, ki jih obvladuje še danes. Tisti pa, katerim plemenite in redke lastnosti kardinala Della Chiesa niso bile tajnost, so se polni pričakovanja ozirali proti Vatikanu, saj so vedeli, da je bila prva in najodličnejša skrb novega papeža ta, da z blagostjo in modrostjo vpliva na strast in razdraženost evropskih narodov, ki se krvavo vojujejo med seboj.

In upanja so se izpolnila; vplivu in ugledu potrpežljivo delujočega papeža je uspelo vzeti vojni mnogo ostrosti. Tako se je predvsem omogočila zamenjava žensk in otrok v vojnem ujetništvu. Poizkus Njegove Svetosti, da bi vojujoče se države naglil k temu, da bi na bojiščih praznik orožje mirovalo, radi nasprotovanja uporne Rusije ni imel veliko uspeha. Toda papež je svoje blagostno delo neumorno nadaljeval. Pred kratkim je, izvršujoč svoj samaritanski in mirovni program, ki ga je bil o Božiču razvil pred kardinalskim kolegijem, vsem vojujočim se državam poslal poziv, da privolijo v zamenjavo vojnih ujetnikov in težko ranjenih, ki niso več sposobni za vojaško službo. Njegov plemeniti nasvet so povsod rade volje sprejeli. Avstrijski in nemški cesar so se radi udali njegovi želji, saj je bila ta vzpodbuda v polnem soglasju z njihovimi lastnimi človekoljubnimi in vsem krutostim nasprotujočimi čustvi. Anglija in Rusija, Belgija in Srbija, Crnagora in Portugalska so dale svoje pritrdilo. Tudi Francija si ni upala predloga zavreči, četudi se je dolgo obotavljala.

Francija, nekdanja opora rimskega katoličanstva, nekdanja dežela plemenite civilizacije in humanitete, si je najdlje pomišljala; zbegana je iskala oblike, v kateri naj bi odgovorila na odkrito vabilo Rima! To obotavljanje je psihološko silno zanimivo. Izviralo ni morda iz nesposobnosti ali nerazpoloženosti, da bi prav cenila plemenito papeževo iniciativo, marveč je to smatrala za posledico onega strahu, ki navdaja narod, ki je prepozno spoznal svoje zmote, prepozno spoznal, kako se je pregrešil proti katoličanstvu in kuriji; ta strah je tem večji, ker ni prišel prostovoljno k zavesti, marveč skrušen zbog nesrečnih vojn, ki so narod privedle na rob propada.

Če bodo tisoči in tisoči pohabljenih, težko ranjenih, bolnih Francozov vrnjeni ljubezniivi negi svojih družin, potem bo šla hvala za to papežu v Rimu, sedanjemu nositelju one visoke božje službe, ki je republika v dnevih sreče ni spoštovala. Lahko je razumeti mučna čustva, ki sedaj navdajajo one činitele na Francoskem, ki jih mora zadeti odgovornost za nekatoliški in brezverski sistem, ki se sedaj tako sramotno ruši. Cerkvena politika Francije stoji pred preobratom.

Medtem je novo papeževo samaritansko akcijo smatrati kot že uspelo. Ves svet daje svetemu očetu najiskrenejšo hvalo in se z občudovanjem ozira kvišku k modremu in dobrotnemu Benediktu XV., ki neumorno vrši svoja blagodejstva.

V čudovitem sijaju je zažarela podoba papeževa in papeštva! Iz Vatikana se svitajo prvi mirovni upi v teh dneh najstrašnejše vseh vojn, ki je nad pol sveta in nad celo krščanstvo prinesla pogubo in uničenje.

Plemeniti papežev pogum ni ostal brez učinka; med nevtralnimi državami vidno narašča volja, da se vojni napravi konec. Predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike, Wilson, je vsled intervencije kardinala Gibbonsa, Farleya in O'Connella že stopil na stran mirovnega papeža, da ga pošteno podpira v njegovih prizadevanjih za mir in za omiljenje vojnih posledic. Milijoni ljudi se z zaupanjem ozirajo v Vatikan, oživlja se jim zopet upanje in vera v skorajšen mir. Vatikanski duh je vedno

ostal duh pravega pristnega krščanstva in papežu Benediktu XV. je bilo usojeno zopet spomniti človeštvo, kako mogočno in blagotvorno ustanovo ima katoliški in ves krščanski svet v papeštvu.

Časovne izpremembe te resnice niso omajale. Danes kakor vselej velja beseda: »Ti si Peter, to je skala, na kateri bom sezidal svojo cerkev!«

Amerikanci za Poljsko.

»Maskagon-Michigan Chronicle« je pisala, kakor poroča »W. Kuryer Polski«: Izmed vseh narodov, zapletenih v sedanjo vojno, gotovo nobeden ni preстал večjega trpljenja in večjo škodo in ne obrača na sebe večje pozornosti, kot Poljska s svojimi 25 milijoni nesrečnih prebivalcev. Slišali smo o Belgiji, toda malo smo mi to v Združenih državah zvedeli o strašnem uničenju in opustošenju v krvi okopane poljske dežele, samo par drobnih poročil. Prišlo je k nam poročilo o Kalisu. Pisma, ki jih dobivajo Poljaki in poljski listi v Uniji, so nam šele v pravi luči pokazali grozo, ki se vali po tem kraju.

Poljski grozi glad, Poljska ni zadosti zavarovana, da bi mogla iti vstrie. Nemajhna čast bi bila za velikost in radodarnost Združenih držav, ako bi se Poljska obrnila k nam za pomoč. Podpiramo druge narode, ki so v vojnem plesu. Pošiljati nameravamo živila v Belgijo, ki ima svojo vlado in ki je bolj pripravljena, da prestane težave sedanjega časa; zdi se nam, da smo na Poljsko pozabili. Poljska je pošiljala mnogo sinov k nam. Da jo zdaj podpiramo, k temu nas ne sili samo ljudomilnost, Amerika ima dolgove pri Poljski. Poljska je dala Ameriki dva znamenita moža: Kosciuszka, »očeta ameriške artiljerije« in Pulaskę, »očeta ameriške konjenice«. V naši vojni za neodvisnost so Poljaki igrali odlično vlogo, spodobi se torej, da ljudstvo tega kraja na to ne pozabi v času, ko potrebuje Poljska.

Operacije francoskega brodovja v Jadranskem morju.

Genf, 8. januarja. »Journal de Genève« objavlja članek, ki izvaja, da so operacije francoske mornarice na Jadranskem morju zato brezuspešne, ker nimajo Francozi ob Jadranskem morju nobenega opirališča. Ker se je pridružila Crna Gora vojski, mora francoska mornarica čuvati črnohorsko obrežje in moralno vplivati na prebivalstvo pomorja. Francoska mornarica je zato prisiljena, da je morala ostati od začetka vojske na Jadranskem morju, kjer je težko našla primerno opirališče. Nemožne je bilo zavzeti Kotor. Zmagovita obramba te trdnjave je tudi presenečenje sedanje vojske. Splošno se je sodilo, da se Kotor ne more braniti, ker ga obvladuje Lovčen. A obstreljevanje z Lovčena ni dovelo do zaželenega uspeha in so zato obstreljevanje med zimo prekinili. Ker ni zavarovanega opirališča, je bilo francosko brodovje izpostavljen napadom avstrogrških torpedov in podmorskih čolnov. Glede na napad podmorskega čolna »U 12« je osobito presenetilo, ker se je pojavil nov avstro-ogrski podmorski čoln. Njegova številka kaže, da so že v službi podmorski čolni 7 do 12, ki naj bi bili sposobni za službo šele leta 1915. in 1916. V takih okoliščinah ni izključeno, da izpremeni francoski admiral svoj načrt in da ostane s svojimi štirimi oklopnimi divizijami izven Jadranskega morja.

Vojska z Rusi.

V Bukovini so Rusi počasi sledili našim četam, ki so se umaknile proti karpatskim gribom. Ojačenja, ki so jih Rusi tu dobili, obstoje po večini iz črnovojniških oddelkov vseh starostnih razredov iz vojaškega okraja Ki-jev. Dosedaj so jih vporabljali le za etapno službo. Na njih mesto so stopili rekruti.

Od močnega ruskega oddelka — okoli dva armadna zbora — ki je pro-

drl čez Lisko proti Lupkowi, so se odcepile proti zahodu čete, ki so prodrle čez višine vzhodno od Czeremeha. Ta manever so izjalovile naše karpatske čete s posrečenim protinapadom in pognale sovražnika nazaj proti kraju Wyslok Roki. Pri prelazu Dukla je bil sovražnik večeraj miren. Da se ojačijo pri Czeremehu poražene ruske čete, so došle danes nove ruske čete iz smeri Jasliska.

Na črti Gorlice — Biala — Dunajec se ni, če izvezamemo artiljerijski boj, nič posebnega zgodilo. Tudi ob Nidi je vladal splošen mir. Vendar se bodo tu najbrže v najkrajšem času vršili novi boji. Med izlivom Nide in Inowłodzem so se vršili le artiljerijski boji, ki so gotovo priprava za nove napade. Oba nasprotnika se nahajata tu v močno utrjenih postojankah.

Na severnem Poljskem napreduje Nemci vzhodno od Rawe in južno od Sohačeva.

SPLOŠEN POLOŽAJ NEIZPREMENJEN. — ODBIT RUSKI NAPAD V VZHDNIH BESKIDIH.

Dunaj, 8. januarja. Uradno se poroča: Splošen položaj je neizpremenjen; trajnih bojev ni.

V vzhodnih Beskidih je bil s protinapadom daleč nazaj odbit s močnimi ruskimi silami podvzet sunek čez višine vzhodno od Czeremeha. Pri tem je bilo ujetih 400 Rusov in zaplenjene tri strojne puške.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Czeremcha je kraj v vzhodnih Beskidih in leži ob gališko-ogrski meji kakih 8 km vzhodno od prelaza Dukle, ob cesti, ki vodi po dolini Laborce iz Homone čez Mezolaborc, Vidrany, čez lupkovski prelaz proti Sanoku.

NAPREDOVANJE NEMŠKIH NAPADOV. — ZOPET UJETIH 1600 RUSOV IN ZAPLENJENIH 5 STROJNIH PUŠK.

Berolin, 8. januarja. Veliki glavni stan: Na vzhodnem bojišču je bilo zelo neugodno vreme. Ob Pruski meji in na severnem Poljskem se ni nič izpremenilo. Vzhodno od Rawke so naši napadi napredovali. Ujeli smo 1600 Rusov in zaplenili pet strojnih pušk.

Na vzhodnem bregu Pilice so se vršili le artiljerijski boji.

Najvišje armadno vodstvo.

NEMŠKO PRODIRANJE PROTI VARŠAVI.

Kodanj, 8. januarja. Iz Peterburga došla poročila pravijo, da so Nemci južno od železnice med Borymowom in Miedmiewiczami znatno prodrli proti Varšavi. Ofenziva Nemcev je na tej črti najsilnejša. Ne samo po dnevi, ampak tudi ponoči se neprestano vrše boji.

Stockholm, 8. januarja. »Dagbladet« poroča: Nemški armadni obroč je prodril že blizu Varšave. Rusi bi morali neprichakovano hitro dobiti ojačenja, če bi hoteli odvrniti padec Varšave. Turško prodiranje v Kavkazu je povzročilo, da so Rusi poslali tja močne sile s poljske fronte.

STRAH V VARŠAVI PRED 42 cm TOPOVI

London, 8. januarja. Poročevalec lista »Daily Telegraph« brzojavlja iz Varšave: Položaj ob Bzuri in Rawki se še nikakor ni razjasnil. Bilo bi na vsak način pregodno, da bi že sedaj računali z umikanjem nemških armad. Nasprotno so tukajšnji vojaški krogi mnenja, da se bo v najkrajšem času izvršil nov strašen napad Nemcev na rusko brambno črto. O točki, kjer se bo izvedel ta napad, se ni nič znanega. Nemci so za svojo fronto zbrali silne artiljerijske trupe. Tu ne gre morebiti za navadne poljske topove, pač pa za topove najtežjega kalibra. Trdi se celo, da je ob Rawki pričelo delovati že več 42 cm topov. Boje

v smeri proti Sohačevu smatrajo le za navidezen manever, da bi prikrili ofenzivo na drugem delu bojne črte.

POMEN NEMŠKE OFENZIVE PROTI VARŠAVI.

Berlin, 8. januarja. Listu »Times« poročajo iz Varšave, da pripisujejo ruski vojaški krogi velik pomen nemški ofenzivi proti Varšavi, ker uvidijo neposredno skupnost v usodi Varšave in Krakova. Če se Nemcev ne bi prisililo, da se zopet vrnejo od Varšave, bi bilo to za razpoloženje avstrijskih armad velikega pomena in na zavzetje Krakova bi potem ne bilo misliti.

BOJI NA POLJSKEM V RUSKI LUČI.

Berolin, 8. januarja. »Berliner Lokalanzeiger« poroča iz Peterburga: V zadnjem oficijelnem ruskem poročilu se izjavlja: »Izredno silen artiljerijski boj se vrši v tem trenutku na celi fronti levo od Visle. Ofenziva Nemcev ob Bzuri še traja. Nemške čete so pri Kozłow — Biskupiju prekorale reko, vendar gre le za nekaj polkov. Nemci so napravili različne bajonetne napade na naše postojanke severovzhodno od Borymowo z menajočim se uspehom. Boji severovzhodno od Rawke trajajo noč in dan. Posrečilo se nam je, da smo zopet osvojili nekaj izgubljenih strelskih jarkov. Južno od Pilice se vrše ljuči boji za selo Gašek.«

Nadalje poročajo peterburški listi: »Nemci delajo v Lodzu obsežne priprave za prezinovanje. Izboljšali so kurilne naprave v ruskih vojašnicah in zbrali velikanske zaloge gorljivih oblačil. Cele vozove platna, volne in kožuhovine vozijo v mesto. Vsi krojači v mestu morajo delati.«

»Nowoje Wremja« piše o načinu bojev ob Bzuri: »Borenje prekaša po srditosti celo boje na Flanderskem. Oba nasprotnika se borita za vsako ped zemlje. Sprednji ruski strelski jarki so na mnogih točkah ločeni od Nemcev le po 30 m široki reki. Glavno orožje v teh bojih so ročne granate.«

OPUSTOŠENA POLJSKA.

Amsterdam, 8. januarja. Po poročilih došlih iz Petrograda je neki poslanec ruske dume obiskal vso okolico med Lodzom in Varšavo. Poroča, da je Poljska skoraj popolnoma opustošena. Cesar niso razdrli topovi, so uničili požari. Ni vasi, ki bi ne bila oplenjena. Ruska vlada je zato odredila stroge odredbe proti plenilecem. Po nagli sodbi je bilo ustreljenih 7 oseb, ki so oplenile grad. Skierniewice so le še velika razvalina. Bombe, ki so jih metali Nemci v Varšavo, so zažgale mesto na 30 krajih. Položaj na deželi je silovito žalosten. Zaloge živil so raznešene, gozdi posekani, polja pa prepregajo strelski jarki.

IZ WILNA.

Kodanski časniki so prinesli poročila iz Wilna, natisnjena v petrograjskem listu »Reč«, v katerih je naslikano obupno gospodarsko stanje mesta in gubernije. Beguncem iz Poljskega kraljestva je nekaj deset tisoč, ki so odkazani na dobroščnost javnosti. V Wilnu samem je 2500 ljudi brez dela, v guberniji pa 5300. Ogromna številka za tako malo obrten kraj.

Tisk, zlasti poljski, trpi mnogo pred oblastnjami. Nedavno je bil Julij Szymunt, urednik »Dziennika Litewskiego«, objen na dva meseca trdnjavske ječe za svoj uvodni članek.

RUSKA POROČILA.

Kodanj, 8. januarja. Rusko vojno vodstvo naznanja, da gotovi strateški oziri, ki imajo svoj izvor v izpeljavi obsežnih operacij v Galiciji in na Poljskem, nalagajo uradnemu ruskemu poročanju, da se mora za bližnji čas omejiti le na to, da poda splošno sliko vojnega položaja. Nadalje se sedaj poroča, da vlada ob Visli mir, izvemši okrožja Bolimov in Inowłodz. kakor tudi južno od Malogosza, kjer so v teku obupni boji. Nek ruski list objavlja nadalje, da so nemške brigade, katere so od Ysere na Poljsko došle, ponoči prekorale Bzuro in prišle na breg, ki je bil

zaseden od Rusov. Pregnale so ruske čete in zasedle njihove postojanke. Temu poročilo se pristavlja, da so na potu močne ruske sile, da preženo sovražnika od tu.

Vojni poročevalci ruskih listov podrobno opisujejo vojaški položaj v Galiciji in na Poljskem in izvajajo, da ima Avstro-Ogrska sijajno urejen dovoz, posebno kar se tiče potrebščin za artiljerijo in da ima v zvezi z Nemčijo najboljše železniško omrežje. Le tako je mogoče, da sta se zaveznika na Poljskem in v Galiciji mogla vzdržati kljub zadanim izgubam in neuspehom.

Neki odeski list opisuje položaj okoli Varšave in zagotavlja, da je izvedel iz najboljšega vira, da se namerava rusko vojno vodstvo na varšavskem ozemlju spustiti v odločilno bitko. Zato tam Rusi koncentrirajo izredno veliko četo. Vsekako ne smemo pozabiti, da je Varšava — kar smo smatrali po zadnjem umikanju zveznih čet za nemoogoče — zopet središče velikih vojnih operacij, ki bodo morebiti odločilne za celo dejanje vojske.

Ruski listi poročajo nadalje, da vključ pomirjevalnim razglasom varšavskega guvernerja panika med prebivalstvom vedno narašča. Cilj beguncev iz Varšave je Mokšva, kjer vlada že velika brezdelnost. En sam dan je došlo v Peterburg 18 vlakov ranjencev iz bolnišnic v Varšavi, Vilni in Dünaburgu.

URADNO RUSKO POROČILO.

Komunike ruskega generalnega štaba z dne 4. t. m. pravi med drugim: Dne 3. t. m. nobene bistvene izpremembe na levem bregu Visle. Na številnih točkah navadni artiljerijski boji in posamezni napadi. Zelo vroč boj se je razvil v noči od 2. do 3. t. m. pri Bolimovu na Ravki, severno od Skiernievic, kjer so Nemci z energičnim napadom zavzeli ruski zakop, toda so bili pregnani. Na skrajnem levem krilu smo zavzeli Sużawo.

Dalje trdijo ruska poročila, da je sovražna kolona, ki je vdrla od fronte od Młave proti jugu od Plonska bila odbita. Na Visli blizu Višegrada so zapazili male nemške parnike s topovi na krovu.

Komunike generalnega štaba z dne 5. januarja pravi, kakor poročajo listi iz Nemčije: Na levem bregu Visle se je 4. januarja nadaljeval artiljerijski boj. V okolici in južno od Borymowa je bil boj zelo silen. V Galiciji smo precej napredovali. Avstrijske čete, ki so se umaknile čez prelaz Uszok, je napadla naša artiljerija, ki jih je prišla od strani in za hrbtom. Pri tem napadu smo ujeli 12 častnikov, med njimi poveljnika oddelka in več kot 450 mož. (Kakor se vidi, ruski generalni štab skrbno zamači izid bojev pri Borymowu. Mi vemo, da so se končali z zavzetjem ruskih postojank po naših četah. Op. ur.)

REKA SUHA.

Po zadnjih uradnih poročilih so Nemci prodrli do reke Suha, ki teče vzhodno vsporedno z Rawko in se izliva v Bzuro 6 km daleč od izliva Rawke. Dolina Suhe ima severozahodno smer in je od Varšave oddaljena 45 do 50 km. Čim bolj napreduje tu nemško prodiranje, tem nevarnejše bodo ruske postojanke med Sohačevim in Vislo.

GENERAL SAVIČ PADEL.

Frankobrod, 8. januarja. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Peterburga: V bojih pri Sohačevu je padel ruski general Savič, član najvišjega vojnega sveta.

DESET RUSKIH AEROPLANOV UNIČENIH.

Basel, 8. januarja. »Russkoje Slovo« poroča, da je bilo v bojih okoli Lodza in Loviča uničenih deset ruskih aeroplanov.

ODBITI RUSKI POIZKUSI PRODRETI PROTI KRAKOVU.

»Gaz. Krakowska« 7. januarja: Boji v zahodni Galiciji so se izpremenili v nenavadno silovite spopade na fronti ob Dunajcu. Iz ruske ofenzive smo sklepali, da hoče sovražnik zopet zavzeti Novi in Stari Lonč, da bi obkolil naše južno krilo in tako prišel do Gładystowa, Uścicia rusinskega in kraja Losa. Šele zdaj je postalo jasno, da Rusi hočejo prodreti našo črto vzhodno od Krakova proti Lodzu, ter pošiljajo tudi z južnih strani pomoč, da bi svoje napade ponovili. Ta poizkus jim je včeraj in predvčeraj (4. in 3. jan.) naša vojska izjalovila, pri čemer so Rusi imeli velikanske izgube. Naše čete stoje zopet v dobro zavarovanih pozicijah, boji so postali pozicijski.

Isto potrjuje tudi poročevalec »N. Fr. Presse« Roda-Roda.

PASTIRSKO PISMO KRAKOVskega KNEZOŠKOFA.

Krakov, 7. decembra. Krakovski knezoškof knez Sapieha je izdal pastirsko pismo, ki je priobčuje tukajšnje poljsko časopisje. Knezoškof se v pismu spominja minulih božičnih dni in

njihovega pomena za mir med ljudmi na zemlji. Potem preide na svetovno vojno in omenja, da so veliki deli Galicije in Ruske Poljske že več mesecev prizorišče strašnih bojev. Veliko mest in vasi je opustošenih, mnoga občinstva so popolnoma izginila s površja zemlje. V posameznih pokrajinah, skozi katere so korakale milijonske vojske, manjka celo najpotrebnejši življenjskih sredstev. Mnoge pridobitve miru in kulture so bile uničene. V nekaterih pokrajinah grozi lakota in bolezn, so posledica teh strašnih razmer. Da se omilijo te strašne posledice, treba apelirati na človečnost, da ne pustijo, da bi na zemlji nastala puščava in bi milijoni božjih otrok umirali lakote. Knez Sapieha apelira na človeška in krščanska čustva vseh in kliče k dejanski pomoči. Iz Krakova mora priti prva beseda v tem oziru.

× × ×

ODBITI RUSKI NAPADI V GALICIJI.

»Gaz. Krakowska« z dne 7. januarja piše: V Karpatih je bila ruska vojska nazaj potisnjena. Z vso gotovostjo smemo trditi, da se bo vsa ruska akcija v celini Podkarpattju izjalovila.

V prostoru Lutowiska — Polona divja od včeraj kljub silnemu mrazu začeti boj. Na črti Horbok — Zupkow se razvijajo večji boji. Napad naše vojske na cesti Nowotaniec — Rymanow je zavzel večjo širino. V dolini Biale in nad doljnim Dunajcem trajajo boji dalje.

Prejšnji ruski napad na prostoru Novi Sonč — Novi Targ, katerega cilj je gotovo bil, prodreti se med avstro-ogrsko armado, armado v Karpatih in v Galiciji, je bil zadržan, ko so naši čete premaknili in pomnožili. Ponovitev tega poizkusa ni izključena, v kolikor se Rusi ne boje priti med dva ognja. Mesto tega se pa opazuje nekoliko silnejši pritisk proti Krakovu. Tu in tam so se ukrenili vsi koraki, da bi se mogli tej ofenzivi zoperstavljati tako dolgo, dokler napredovanje združenih armad v poljskem kraljestvu (na Ruskem Poljskem) ne odloči tudi tukaj situacije.

ODMOR V ZAHODNI GALICIJI?

Frankobrod, 8. januarja. »Frankfurter Zeitung« poroča: Odkar so avstrijske čete zmagovito odbile ruski napad, je nastala v zahodni Galiciji bojna pavza. Na avstrijski strani skušajo svoje čete kolikor mogoče varovati pred deževjem in breztalnimi poti. Rusi pa očitno trpe vsled velikanjskih težav pri dovozu živil in materiala in pa vsled zelo težkih izgub v zadnjih bojih.

OSSOLINEUM.

»Czas« je pisal: »Ossolineum do 22. novembra ni trpel nikake škode, vsaj nihče o tem v Lvovu nič ne ve in prebivalci sosednih hiš niso zapazili nikakega večjega gibanja okrog poslopja in ne transporta, ki bi ga bilo vsekakor težko zakriti.«

»Nowa Reforma« dostavlja, da se do 12. decembra z zbirkami v Ossolineum nič tega ni zgodilo, kar so naši časniki pisali.

POMOČNIKI KOZAKOV.

»Nowa Reforma« poroča, da je krakovsko deželno kazensko sodišče obsodilo 11 oseb iz Vjeliche na 2 do 4 mesece ječe, ker so kradli stvari, ki so jih kozaki pometali iz hiš. Nekateri so se zagovarjali s tem, da so hoteli blago »rešiti«, da ga ne bi kozaki s seboj pobrali.

× × ×

BOJI NA OGRSKEM.

»Gaz. Krakowska« ima poročilo iz Budimpešte: V okolici Ökörmozó v komitatu Marmaroš, kjer stoje naše čete proti Rusom v močnih pozicijah, trajajo boji dalje. Splošen položaj se že teden dni ni izpremenil. Štiri dni že vladajo snežni zameti, vsled česar je dobavljanje živeža za rusko vojsko jako otežkočeno. V komitatu Ung so se naši umaknili le par kilometrov od prelaza Uszok, ker so se v Galiciji pojavile silne ruske čete. Zadnji krvavi spopad je bil med mestoma Krosno in Dukla, kjer so se ogrski honvedi bojevali skupno s pehoto, kot pri Limanovi.

»Pesti Naplo« je pisal: Rusi so z veliko silovitostjo branili svoje pozicije v dolini Latorceze, toda bili so prisiljeni umakniti se. Naši so sovražnika energično zasledovali. Rusi so imeli ob Latorczy velike izgube.

BOJI V KARPATIH.

Budimpešta, 8. januarja. Na vojaških operacijskih ozemljih v Karpatih so nastale velike povodnji, ki pa pomenijo za naše čete sijajno pomoč. Reka Ung je močno narasla. Poplavila je prelaze, ki vodijo v gornje dele zemlinskega komitata in pa ceste, ki vodijo v bereški komitat. Sinoči se je razvil pri Fenyepespolgy živahen artiljerijski boj. V bereškem komitatu so naše čete pričele z ofenzivo, enako je tudi naš položaj severno od Sarosa in v zemlin-

skem komitatu ugoden. V Bartfeld se prebivalstvo počasi vrača. Pri Sohatu so huzarji peš potisnili Ruse nazaj.

Budimpešta, 8. januarja. »Esti Ujsag« poroča iz Ungvara: Včerajšnji dan je na celi črti potekel mirno. Čim bolj napreduje na dve diviziji. V Beregu in Marmarosu se vrše boji. V komitatu Ung se je sovražnik po manjših snopadih umaknil.

Budimpešta, 8. januarja. »Budapester Kor.« je prejela z uradne strani obvestilo, da se položaj na Ogrskem v zadnjih 48 urah ni izpremenil in da ima sovražnik v posesti le še prej zasedene manjše obmejne dele komitatov Ung, Bereg in Marmaros.

POLOŽAJ PRI PRELAZU DUKLA.

Budimpešta, 8. januarja. Položaj pred vzhodom prelaza Dukla je neizpremenjeno miren. Rusi se ne ganejo, vrše se le manjši spopadi. Zdi se, da si hočejo čete nekaj dni odpočiti. Vreme je zelo neugodno. Neprestano dežuje in strelski jarki so polni vode. Naše čete stoje v dobro utrjenih in za nas zelo ugodnih postojankah.

× × ×

POMANJKANJE ČASTNIKOV V RUSKI ARMADI.

Kodanj, 8. januarja. Angleški poročevalci poročajo iz Varšave, da vlada v ruski armadi veliko pomanjkanje častnikov. Da se temu nekoliko odpomore, je imenoval car 11.000 ruskih dijakov za praporšake.

× × ×

RUSIJA DOBAVILA MILIJON PUŠK IZ INOZEMSTVA.

Genj, 8. januarja. Iz Varšave se poroča: Rusija je dobavila v inozemstvu en milijon puk, ki jih je že razdelila med vojske letnika 1915.

× × ×

NEMŠKI POSLANEC IZGUBIL NEMŠKO DRŽAVLJANSTVO.

Berolin, 8. januarja. (Kor. urad.) Državni kancelar je naznanil predsedniku nemškega državnega zbora, da je v francosko armado vstopivši državni poslanec Jurij Weil izgubil nemško državljanstvo in da tudi ni več nemški državni poslanec.

VOHUNSTVO V NEMČIJI.

Lipso, 8. januarja. (Kor. urad.) Državno sodišče je pričelo razpravljati o obtožbi proti trgovcu Florijanu Liebigu v Monakovem, ki je obdolžen, da je poizkušal vohuniti. Ruskemu poizvedovalnemu uradu je leta 1912 in 1913 poizkušal dopošiljati spise, risarije in druge tajne vojaške stvari. Javnost se je pri razpravi izključila.

Oboroževanje Romunije.

Graški listi poročajo: 7. t. m. je zboroval v Bukareštu ministrski svet, ki se je pečal z vojaškimi zadevami. Dunajsko rumunsko poslanstvo razglasa, da se morajo predstaviti domačim nabornim komisijam tisti moze, ki so bili pri novačenju letnikov 1909 do 1915 izpoznani kot ne sposobni za orožje. Če se ne zglaše, jih brez pregleda takoj uvrste v armado. — Otrokom, ki so šli na božične počitnice domov, so izročila šolska vodstva pisma staršem, da naj svojih otrok ne pošljejo nazaj, dokler jih šolska vodstva pismeno ne pozovejo, naj se vrnejo. Komisija ogleduje šole, ki naj bi se izpremenile v lazarete.

Angleška gosposka zbornica.

London, 8. januarja. (Kor. ur.) V včerajšnji seji angleške gosposke zbornice je izvajal marki of Greve pri razpravi o mornarici: Ni bilo še nobene pomorske vojske, v kateri bi se bila dosegla nadvlada na morju tako hitro in s tako malimi izdatki, kakor v sedanji vojski. Angliji se je posrečilo, da je neverjetno hitro dobila moč na morju. Nemogoče je, da bi se mornarici za njeno delo mogli dovolj zahvaliti. Pozabiti se ne sme podpora avstralske, francoske in japonske mornarice. O obstreljevanju Scarborougha je izjavil, da se bo nemška akcija sama kot taka končno maščevala. Mornarica je vsak dan močnejša. O potopitvenju linijske ladje »Formidable« je izjavil, da sta jo potopila dva torpeda, ki jo je izstrelil nek podmorski čoln. Kapitan »Formidablea« je neki drugi v bližini se nahajajoči ladji signaliziral, naj ne hiti na pomoč radi nevarnosti, ker se nahaja v bližini podmorski čoln. Lord Kitchener je izjavil, da so Nemci, če tudi so odposlali čete na vzhodno bojišče, na zahodnem bojišču močni dovolj, da branijo in drže svoje strelske järke. V Mezopotamiji so indijske čete pri Murni premagale Turke. Proti Egiptu Turki še ne prodirajo. V vzhodni Afriki se je ponesrečil napad na nemško postojanko pri Tongi. V Kamerunu so se nekatere važne točke zasedle. Odkar je izbruhnila vojska, se je prijavilo 218.000 prostovoljcev; častnikov se je uvrstilo v armado 29.100. Lord Curzon graja, ker je Kitchener tako malo povedal osobito o položaju v Afriki.

Hvali srčnost Nemcev, ki so zasedli celo Belgijo in del Francije. Potrebovali bi nad 2 milijona vojakov. Na neko vprašanje izjavi viskonte Alendale: 1. januarja se je nahajalo 27.000 Nemcev, Avstrijcev in Ogrov na Angleškem v svobodi, 15.000 jih je pa bilo interniranih. Žensk v svobodi je 18 tisoč.

Boji na zahodu.

Nemci zopet odbili več francoskih napadov.

Berlin, 8. januarja. Veliki glavni stan: Vsled neprestanega deževja postaja ozemlje na Flanderskem vedno bolj močvirnato, tako da močno ovira operacije.

Vzhodno od Reimsa so nam poskušali Francozi vzeti nek predjarek. Takoj smo vprizorili protinapad in jih vrgli nazaj v njihove postojanke ter ujeli 50 Francozov.

V sredini in na vzhodnem delu Argonov so naše čete zopet napredovale.

Ponočni francoski napad na našo postojanko južno od Diedolshausna (Vogezli) smo odbili. Ponovni napadi Francozov na višino zahodno od Sennheima so se ponesrečili v našem artiljerijskem ognju. Ujeli smo 2 častnika in 100 mož.

Za vas Ober-Burnhaupt, južno od Sennheima, se še vrše boji.

Najvišje armadno vodstvo.

Poročilo francoskega generalnega štaba.

Dne 6. t. m. zvečer ob 11. je izdal francoski generalni štab sledeče poročilo: Na severu so edini pomembni dogodki, o katerih se poroča precej silovito streljanje topov v okolici Zillebeke. V Argonih smo vzdržali svoje postojanke. Naše čete so lahko prodirale v gozdu Hinzbach pri Altkirchu.

Prodiralna točka na zahodnem bojišču.

»Algemeen Handelsblad« izvaja: Točke, kjer bi Francozi mogoče prodrli uspešno, ne tvori Mühlhausen, marveč Luksemburg. Tam se nahaja tisto bojno polje, kjer bi se lahko prodrla bojna črta bodisi, da jo prodro Nemci ali Francozi in kjer bi se odločila vojska. Operacije ob morju ali v zgornji Alzaciji, ki bi nameravale obiti nemško krilo, bi nikjer drugod kakor na Luksemburškem ne dovedle do odločilnega uspeha, da bi bile ogrožene zvezne in umikalne črte nemške armade.

Boji ob Yseri.

O bojih ob Yseri, osobito za kraj St. Georges, ki so ga Nemci zapustili zadnje dni septembra, objavlja »Algemeen Handelsblad« sledeče podrobnosti. »Ozemlje pri Nieuportu je odprto, zato se ni mogoče neopaženo približati. Letalci tudi, če je količnik jasno, ogledajo vsako postojanko. Vsled povodnji ni mogoče, da bi se v ozemlju skrivali. Kljub temu so zavezniki 31. decembra osvojili St. Georges. Dva dni prej se je naznanilo, da se poizkusi zavzeti kraj. Čisto tiho se je vse pripravilo; Nemce naj bi 16 75 mm topov obsipavalo z naglim ognjem. Ob 5. uri zjutraj so se pričele obstreljevati nemške postojanke, ki so se nahajale za krajem. Na ozko stransko pot je bilo odposlanih nekaj bataljonov pehote, trije švadroni algirskih jezdecov in nekaj strojnih pušk. Ko so utihnili nemški topovi, so od strani naskočili Nemci in so zavzeli njih postojanke. Med tem se je nadaljeval boj ob Yseri. Nemci so v bližini iz Bixschotte obstreljevali Pervis in popolnoma porušili kraj Ramscapelle. Ni šlo tu toliko za kraj, kolikor za zvezna pota. Obstreljevanje še traja. V poplavljenem ozemlju ni mogoče nastopati, ker se takoj udere pomočvirjena zemlja. Angleške in francoske slike o jezdecih, ki jezdijo po poplavljeni zemlji, ne predstavljajo istine. Vse te slike, ki jih objavljajo tudi veliki pariški in londonski časopisi, nasprotujejo resnici. »Daily Mail« opisuje boj med nekim nemškim in angleškim oklopnim vlakom pri Dixmuidenu: Neki nemški vlak z dvema lokomotivama je obstreljeval poplavljeno ozemlje zahodno od Dixmuidena. Neki angleški vlak se je hitro pripeljal na drugem tiru nasproti. V gostem dimu sta se borila vlaka eno uro. Končno je zadela angleška granata nemški vlak.

Nemški letalci metali bombe v Armentieres in Verdun.

Milanska »Stampa« poroča (8. t. m.) iz Pariza: Na flanderskem pomorju se je pojavilo veliko nemških letalcev, ki so metali bombe v več mest. Osobito v Armentieres je bilo vrženih veliko bomb, ki so napravile veliko škodo. Kmalu nato je obstreljevala nemška artiljerija mesto. Poškodovala je veliko hiš. Tudi pri Verdunu so nemški letalci obstreljevali z bombami utrdb.

Na Flanderskem sneži in dežuje.

»Vossische Zeitung« poroča iz Amsterdama: »Times« pišejo: Ker trajno sneži in dežuje, je nekaj dni boj v strelskih jarkih nemogoč. Deluje le artiljerija.

Izjalovljen napad angleških letalcev na Cuxhaven.

Basel, 7. januarja. (Kor. urad.) »Baseler Nachrichten« poročajo iz Londona: Zračnega napada na Cuxhaven ni izvedlo sedem, marveč devet letal. Letalec Hawlett v Amsterdamu je izjavil da so Nemci uničili šest letal.

Novi Joffretovi načrti.

Amerikanski listi objavljajo pregled o zadnjih vojnih dogodkih na zahodu. Opozarjajo, da je zadržal generalisimus Joffre zelo močne rezerve, da izvede z njimi odločilen udarec na najslabotnejši točki nemške vojne črte. Čaka le še, da odpošljejo Angleži primerna ojačenja. Upa, da nato odločilno in hitro izpremeni položaj. Francoska armada v rezervi šteje po francoskih navedbah nad 500.000 mož, pri čem se mora še 300.000 nepoklicanih rezervistov in 250.000 rekrutov, ki jih vpokličejo januarja in ki bodo do konca marca izurjeni v orožju.

»Amputacije« glavnih francoskih generalov.

Iz Švice se poroča, da so izvedli v vodstvu francoske armade zopet odločne »amputacije«. Kakor piše francosko časopisje, so odpustili več nesposobnih generalov. Poveljujejo zdaj general Foch (višje poveljstvo), Castelnau in Maudhny (Flandrsko), Manoury, de Langle, Franchet, Dubail in Sarraill (Francija) in Putz (Alzacija). Ranjencev je okrevalo že 250.000, ki so jih zopet odpustili na bojišče. Posamezne armade, ki jim poveljujejo navedeni generali, štejejo tri do štiri močne armadne zbornice. V seznamu francoskih odlikovanj v vojski je bil omenjen tudi 35. armadni zbor. Angleži in Francozi razpolagajo zato z 42 popolnimi armadnimi zbori.

Oboroženje francoske armade.

Iz Amsterdama se poroča: Začetne težave, ki so se pojavile glede na obliko in oboroženje novih francoskih rezervnih čet, so zdaj končane. Novo sivo sukno vojaških oblek sicer ni nevidno, ker prevladuje modro barvo, a so le zadovoljni z njim. Creuzotove tvornice izdelujejo z največjo naglico topove in streljivo. Predvsem se naročajo težki topovi. Zelo veliko so tudi naročili revolverskih topov po vzorcu, ki se že od leta 1883 več ne uporablja v francoski armadi. Topovi s kalibrom do 25 mm bodo uporabljeni osobito v zračni vojski, proti oklopnim avtomobilom in proti oklopnim vlakom, nadalje za oboroženje motorskih čolnov.

15 leten deček odlikovan z železnim križem I. in II. razreda.

Monakovo, 9. januarja. 15 letni učenec Alfonz Köberle je rešil dvema častnikoma življenje. Prišel je v francosko ujetništvo, odkoder je usel in prinesel s seboj 8 pušk. Dobil je železni križ I. in II. razreda.

Božično pismo mehelnskega nadškofa.

Mehelnski nadškof je opustil nadaljnje razširjanje božičnega pastirskega pisma, ker je nemški generalni guverner prepovedal prečitati pismo v cerkvah.

Francoske vladne odredbe proti pijančenju.

Pariz, 8. januarja. V ministrskem svetu, ki se je vršil v četrtek, je podpisal predsednik Poincaré dekret, s katerim se končno prepoveduje prodaja in prevoz absinta in podobnih pijač po celem Francoskem. Nadalje je podpisal odlok, ki prepoveduje otvoritev lokalov, kjer bi se točile pijače, ki vsebujejo več kot 23 odstotkov alkohola.

Z Juga.

PONESREČEN ČRNOGORSKI NAPAD PRI AVTOVCU.

Dunaj, 8. januarja. Uradno se poroča: Na južnem bojišču se je popolnoma izjalovil ponočen napad na našo predstražno črto pri Avtovcu.

(Avtovec leži ob črnogorski meji.)

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

PODRBNOŠTI O NOvem OBSTRELJEVANJU BELGRADA.

Rim, 9. januarja. Sem so došla trdna poročila datirana z dne 3. t. m., da so avstrijski podonavski monitorji s Save in Donave zopet pričeli obstreljevati Belgrad. Zgodilo se je to na Silvestrovo noč. Več granat je padlo in razpočilo ravno na najbolj živahnih belgrajskih ulicah. Poškodovanih je bilo nekaj poslopij. V srbskih uradnih krogih smatrajo to akcijo za začetek novih vojnih operacij avstrijske armade proti Srbiji. Zdi se, da se vrše napadi tudi na drugih krajih, zato je srbsko vojno vodstvo ukrenilo, da se srbske čete umaknejo iz nevarnih obmejnih točk v utrjene pozicije.

RUSKI DONAVSKI PARNIK POTOPILJEN.

»Pesti Naplo« poroča: Neki iz Rusije došli parnik, ki je vozil bojni material po Donavi v Srbijo, se je potopil.

GENERAL SAVOV.

Sofia, 8. januarja. Načeloma je odločeno, da se poveri rezervnemu generalnemu poročniku Mihaelu Savovu, ki je kot kraljev pobočnik poveljeval v turški vojski bolgarski armadi, novoustanovljeno mesto generalnega nadzornika armade.

GRŠKA IN ALBANSKE ZMEDE.

Rim, 8. januarja. (Kor. urad.) Grški poslanik Koromilas je izjavil, da je Grška odposlala svojo križarko pred Drač le zato, da dobe na njej v slučaju nevarnosti zavetišče grški podaniki.

GRŠKA VOJNA LADJA »HENI« PRED DRAČEM.

Rim, 8. januarja. V Rimu so presenečeni, ker so odpustili Grki vojno ladjo »Henri« pred Dračem. »Idea Nationale« piše: Grška nima v Draču ničesar iskati. Za varstvo grških državljanov v Albaniji zadoščajo italijanske bojne ladje.

Buri presenetili labor vladnih čet.

Amsterdam, 8. januarja. V poneдельник se je iz Pretorije poročalo uradno o boju burskega polkovnika Maritza 22. m. m. z vladnimi četami. Maritzu se je posrečilo iznenadoma napasti neki slabo utrjeni tabor vladnih čet.

Revolucijsko gibanje v Kantonu.

Frankobrod, 8. januarja. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Londona. »Daily News« objavljajo članek iz Shangaaja, ki poroča, da se je pojavilo v Kantonu revolucijsko gibanje za obnovo dinastije Mandžu. Zadnji mesec so bili izvršeni trije bombni napadi. Ubilih je bilo nad 40 oseb. Napadcev niso izsledili. Našli so veliko huj-skajočih spisov, a revolucionarji ne razpolagajo z denarjem. Vsled revolucijskega gibanja se zahteva preosnova vojaštva, ker je sedanje vojaštvo brez pomena. Nezaupanje proti Japonski se množi, ker sumijo, da podpihuje Japonska revolucijski pokret v Kantonu.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 8. januarja. (Kor. urad.) Glavni stan objavlja sledeči komunikat: Naše čete, ki operirajo v Aserbejdžanu, so zasedle Kotor. Sovražnik je zapustil tudi to ozemlje in se je umaknil proti Salmasu in Choiju nazaj. V bojih pri Mian-dobu je padel med drugimi carjev krilni pobočnik in konzul v Saučbulaku, Aleksander.

RUSKO URADNO POROČILO.

Genf, 8. januarja. Tukajšnji listi priobčujejo poročilo ruskega generalnega štaba z dne 5. t. m. ob bojih na Kavkazu. Poročilo pravi, da so Rusi odločilno premagali Turke pri Sarikamishu na poti od Erzeruma v Kars.

OBSTRELJEVANJE DARDANEL.

Carigrad, 9. januarja. Obstreljevanje Dardanel dosedaj ni imelo nobenega znatnega uspeha.

DAR SULTANA.

Carigrad, 9. januarja. Sultan je podelil prostovoljnemu zboru mohamedanskih duhovnikov dragoceno zastavo.

Izgnane misijonarke pri papežu.

Rim, 9. januarja. Več sto iz Turčije izgnanih francoskih misijonark je papež sprejel. Pripovedovale so, da so turške oblasti in ljudstvo postopale z njimi z največjo uljudnostjo in korektnostjo.

Razna poročila.

OGRSKI MINISTRSKI SVET.

Budimpešta, 8. januarja. (Kor. ur.) Danes dopoldne je zboroval ogrski ministrski svet.

POROČILO ANGLEŠKE ADMIRALITETE.

London, 8. decembra. (Kor. ur.) Admiraliteta objavlja seznam mornarjev, ki so utonili, ko se je potopila linijska ladja »Formidable«. Utonilo je nad 500 mož.

200.000 BREZPOSELNIH VEČ V NEW YORKU KOT MINULO LETO.

Newyork, 8. januarja. Zupan Mitchell je sporočil komisiji proti brezposelnosti, da znaša število brezposelnih za 200.000 več kot minulo leto.

DELNO RAZOROŽENJE NA PORTUGALSKEM.

Amsterdam, 8. januarja. Iz pismu libonskih trgovcev sledi, da so del pod

orožje vpoklicanih rezervnikov na Portugalskem zopet izpustili na dopust.

FRANCOZI UJELI ALBANSKEGA POLITIKA.

Krf, 9. januarja. Albanskega politika Mehmeda so Francozi pri Konici na poti iz Krfa v Atene ujeli.

ANGLEŽI IZPUSTILI PROFESORJA PENCKA.

London, 9. januarja. Znanega geografa profesorja Alberta Pencka so Angleži izpustili iz ujetništva.

Okoli Lise gore

so Rusi nagromadili mnogo vojakov. Naši so tja namerili svoje topove in povzročili v ruskih vrstah mnogo opustošenja. Ofenziva naših v Podkarpattju, zlasti pa ob rečici Ostawi je napredovala. Naši so na wi-sloški črti zavzeli Kempno, ki je ključ pozicij okrog Magore.

Avstrijska nota Rusiji in Srbiji v zadevi vojnih ujetnikov.

Dunaj, 8. januarja. Ker je španski poslanik konstatiral, da postopanje z vojnimi ujetniki v Avstriji odgovarja najstrožjim predpisom mednarodnega prava in humanitete, bo poslala Avstrija Rusiji in Srbiji noto, v kateri bo v določenem roku predvsem zahtevala zanesljive in natančne informacije o usodi naših vojnih ujetnikov. Ako bo odgovor neugoden ali pa če ne bo došel ob določenem roku, se bodo vzele v pretes represalije, ki naj se v bodoče uporabljajo nasproti sovražnim vojnim ujetnikom.

Vojaške zadeve.

Odlikovanja. V ponovno priznanje požrtvovalnega in prezaslužnega delovanja je cesar podelil vojnemu ministru feldmaršalstvu vitezu Kroatini vojaški zaslužni križec 1. vrste z vojno dekoracijo; v priznanje sijajno hrabrega in uspešnega obnašanja pred sovražnikom feldmaršallajtantu Dragotinu Kuk, feldmaršalstvo poveljniku v Krakovem, komturški križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo; red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo; za majorju Edvardu Moro, brzojav. polk; majorju Milanu vitezu Bleiweis pl. Trsteniški, načelniku generalnega štaba pri 45. dom. peh. diviziji in pa štabnemu zdravniku profesorju dr. Dragotinu Diehl, armadnega vrhovnega poveljstva, telesnemu zdravniku c. in k. visokosti gospoda feldmaršala nadvojvode Friderika. — Pri 17. pešpolku: Viteški križ Fran Josipovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca je dobil polkovni zdravnik dr. Rudolf Srb; vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo stotnik Viktor pl. Canisius; najvišje pohvalno priznanje poročnik v rez. Pavel Heller. Srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste pa so dobili: Poročnik v rez. Rudolf Werbang, praporščak v rez. Friderik Lihl, poročnik v rez. Valtar Grientschnig. — Pri 97. pešpolku: Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo stotnik Adolf Turčič in nadporočnik Friderik Materna, pridelen generalnemu štabu, in poročnik v rez. Humbert Maurin, nadzdravnik v rez. Ivan Hyden in asistentna zdravnik v rez. dr. Alfred Heiss in Miloš Gruss. — Pri 27. pešpolku: Najvišje pohvalno priznanje sta si priborila poročnika v rez. Alojzij Stalver in dr. Friderik Spatzek. Srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste so dobili: asistentnega zdravnika namestnik v rez. dr. Anton Heigel, praporščaka v rez. Fran Haslinger in Fran Markant, narednik Peter Meinhard, četovodja Ivan Frosch, Fran Hostaj, Ivan Steiner, Rudolf Sommersguter, deseteriki Vilko Habrl, Josip Kostel, Emil Naglic, David Rosenauer, Fran Steinber, Fran Stocker in poddesetnik Argust Hajny. V priznanje hrabrega in požrtvovalnega obnašanja pred sovražnikom je dobil viteški križ Fran Josipovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca štabni zdravnik Jurij David. Srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste so si priborili pri 47. pešpolku: Orožniški stražmojster Valentin Böhm, pridelen 47. pp., štabni narednik Ivan Kohlweiss, četovodja Henrik Hochler, Norbert Hölzl, Alojzij Pronegg, Fran Putschek, Maks Unger, četovodja sanitetni podčastnik Anton Solari in deseterik Fran Rossmann. — Pri 87. pešpolku: Kadet v rez. Bela Drinczer, štabni narednik Ivan Janžek, rez. katedaspirant Fran Frantz, četovodja Anton Rozman in deseterik Martin Stor. — Pri 7. pešpolku: Kadet v rez. Alojzij Mayer, četovodja Klement Schilcher, deseterik Alojzij Unterainer, poddesetnika Srečko Mühlfeiler, Fran Woschitz, Gregor Braultsch, enoletni prostovoljec med. Bohuslav Tiby in nadom. rez. Josip Schiestl. — Pri 97. pešpolku: Orožniški patr. vodja Rudolf Zehner, pridelen 97. pp., praporščaki v rez. Anton Bosnić, Rafael vitez pl. Kremer, Edmund Seravallo, narednik Gustav Helfer, četovodji Josip Mazura, Wendelin Reisel, deseterika Dominik Petronio, Ivan Valič in poddesetnik Josip Strauß. — Pri 7. polj. lov. bataljonu: Orožniški stražmojster Fran Zenisek, pridelen 7. p. lov. bat., podlovca Tomaž Hribar in Peter Neuman, rez. podlovce Ivan Mikusch in vodja patrolje Miha Dobrin. — Pri 8. polj. lov. bataljonu: Praporščak v rez. Fran Haager, štabni narednik Adolf Glanzer in četovodja Dragotin Berner. — Pri 5. drag. polku: Stražmojstra Vilko Kiener, Fran Kubernatsch, četovodja Fran Wolf in dragonec Martin Ess. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta si dalje priborila: Major Josip Bubaik, 40 pp., in stotnik Bogumil Burnik, 33. polj. top. polk. Najvišje pohvalno priznanje pa nadporočnik Leon Smole, 13. polj. bav. polk. — Za svoje prezaslužno službovanje in hrabro obnašanje pred sovražnikom je bil izvanredno imenovan za majorja stotnik Vilko Medicus, 87. pešpolk. — Pri 9. polj. top. polku so bili odlikovani s srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste: nadognjičar Zmagoslav Hipfl, četovodja Ferdo Mitter, deseterik (telefonist) Fran Lederer in voz. prvi mojster Hermann Schaffelchner; s srebrno svetinjo za hrabrost 2. vrste pa: nadognjičar Alojzij Diemel, ognjitarja Peter Rohrer in Ivan Voller, četovodja Valentin Sereinig, deseterika Fran Lang, Ivan Tschermutter, prva mojstra Stefan Permoschitz, Engelbert Veit, voz. prvi mojster Josip Bischof in voz. kanonar Ivan Knafitsch. — Pri 8. polj. top. polku je dobil srebrno svetinjo 1. vrste: Poročnik v rez. Rudolf Schädinger. — Pri 7. pešpolku je bil odlikovan s srebrno svetinjo za hrabrost 2. vrste: Častniški

sluga Florian Galle. — Pri 17. pešpolku pa je dobil to svetinjo narednik Anton Bernard. — Pri 27. pešpolku so bili odlikovani s srebrno svetinjo za hrabrost 2. vrste: Praporščak v rez. Dragotin Wolf, četovodji Vincencij Gruber, Fran Weizler, deseteriki Ivan Mausch, Jakob Schwarz, Alojzij Vötsch, poddesetniki Rudolf Fuchslichter, Ivan Höhl, Rupert Feinsipp, Anton Pichler, pešci Anton Auer, Matija Bauer, Fran Benčić, Fran Brandner, Ivan Bruttli, Ivan Doppelreiter, Filip Essl, Ivan Glatz, Anton Gergolet, Peter Grillitsch, Fran Knopper, Florian Königshofer, Peter Krug, Rudolf Lohrmann, Henrik Plenicher, Fran Poltenauer, Miha Puchner, Ivan Raugna, Maks Schiegl, Ivan Schögler, Roman Stanimaier, Fran Strasser, Oskar Symbschön, Ferdo Webeniuk, Gaspar Weiker, Dragotin Weissensteiner, Josip Zötsch, častniški slugi Ivan Kager in Dragotin Kohl. — Pri 47. pešpolku so dobili srebrno svetinjo za hrabrost 2. vrste: narednik Rudolf Muhr, četovodji Dragotin Bund, Fran Strohmeier, rez. deseterika Fran Friedl, Fran Hasenohl, poddesetniki Pankrac Goriupp, Fran Müller, Josip Schwarz, pešci Fran Binder, Anton Dobai, Fran Hackel, Ivan Kurzmann, Josip Lamprecht, Alojzij Rancker, Ivan Riedl, Henrik Seidl in častniški sluga Zmagoslav Dreissger. — Pri 87. pešpolku so dobili isto svetinjo: Poročnik v rez. Josip Rouner, kadet v rez. Josip Bittenc, narednik Fran Krajšek, četovodje Matija Gajšek, Rihard Kukowitsch, Marko Mihelin, Ivan Sansekovič, Alojzij Stampfer, Josip Znidarič, deseteriki Edmund Herzog, Avgust Krenker, Ivan Vrečko, pešci Josip Borovšek, Anton Kokol, Fran Kosi, Blaž Krummer, Alojzij Mihli, Vilko Petek, Dragotin Rakovac, Jernej Vrečko, Fran Zemlič, Matija Zorič in orožniška stražmojstra Alojzij Kočar in Josip Hlubek, pridjena 87. pešpolku. — Pri 97. pešpolku pa: Četovodja Rudolf Reiz, deseterika Anton Kastelic, Fran Podobnik, poddeseteriki Gregor Bratovič, Marij Miani, Josip Pusner, pešci Ivan Feluga, Adolf Peršič, nad. rez. Ivan Depollo in Vincencij Stopper. — Pri 7. polj. lov. bataljonu: svetinjo 2. vrste: rez. četovodja Julij Novak, rez. podlovce Alojzij Dolenc, rez. vodja patrolje Fran Bonča, lovci Peter Adam, Josip Deak, Martin Dervovšek, Anton Fon, Anton Jassnik, Fran Kossek, Ivan Misič, Ivan Pikon, Ferdo Sober, Anton Zorko in komp. trobač Ivan Javornik. — Pri 8. polj. lov. bat.: svetinjo 2. vrste: Podlovce Jakob Truppe in računski pomožni pis. Roman Puschnik. — Pri 9. polj. lov. bataljonu: svetinjo 2. vrste: Podlovce (polj. telegrafist) Fran Wolfer. — Pri 20. polj. lov. bataljonu: svetinjo 2. vrste: Podlovce Josip Jenatschek, Ernst Hennig. — Pri 5. drag. polku: isto svetinjo: Praporščak Tassilo baron pl. Wimmersperg, stražmojster Josip Ivanz, rač. podčastnik 1. vrste Fran Domainko, četovodji Fran Posch, Jakob Rohr, deseteriki Emerik Bergmann, Josip Kristandl, Fran Petek, Josip Warter, dragoncec Anton Holz, Anton Jansovec, Fran Ocivrik, Ivan Prait, Dragotin Schauersberger, Anton Stenk, Andrej Vogler in rez. dragonec Anton Mauritsch.

Dnevne novice.

— Nemen et omen. Pod tem naslovom piše dunajska »Information«: Te besede smo bili napisali, ko je Benedikt XV. zasedel Petrov stol, in glej, blagoslov, ki ga je to ime prineslo, se je že razlil nad žalostnim in trpečim človeštvom. Vzpodbuda sv. Očeta za zamenjavo vojakov, ki so za vojno nesposobni, je bila soglasno sprejeta in ta neizrekljivo velika dobrota je prvo delo Benedikta XV. v novem letu. Koliko stotisoč src bo v trenutku vrnitve na očetno grudo slavilo in blagoslavljal ime papeža Benedikta! Koliko mater, žena in sestra se bo v svojih pregorelih molitvah spominjalo vikarja Jezusa Kristusa na zemlji, koliko solza veselja bo preliti in kakšna čustva se bodo budila v onih, ki so se v vseh vojujočih se državah priklonili protikatoliškemu gibanju! Veliki duh enega moža, ki mu je Bog podaril navdahnjenje, da započne to veliko mirovno delo, je zadostoval, da je zedinil vse vladarje tega sveta, celo tiste, ki se med seboj krvavo bore, zedinil v želji, da omilijo bolečine onim, ki se kot pohabljeni vrnejo v domovino! Benedictus je ime, katero danes vsak s hvaležno spoštljivostjo izgovarja in od najvišjih gorskih vrhov do najnižje koče v dolini bo donelo: »Benedicimus te, laudamus te, Benedictus XV!«

— Nečuvne laži. — Ne dajte se slepiti in primite sleparje! Poročali smo, da so nekateri ljudje, ki se vsak četrt leta izmislijo nove laži, ki se dni zopet širijo o nekaterih odličnih osebah in zavodih nečuvne laži. Človek bi mislil, da bi ljudje že iz prejšnjih izkušenj lahko črpali nauk in modrost, da ne bi več nasledili sleparjem, ki slične laži v različnih oblikah radi večkrat širijo. Priznati moramo na čast našemu ljudstvu, da je take »govorice« že dodobra spoznalo, le med nekaterimi »inteligentnimi« krogi se dobe semtertje še naivneži, katere take lažnjive govore nekoliko zmešajo. Čas bi že bil, da občinstvo s sleparji, ki občinstvo sleparijo z lažmi, pošteno obračuna in nam vsakega takega razširjevalca laži takoj naznani! To je občinstvo svoji časti dolžno! Sleparji, ki smatrajo občinstvo za dobro, da mu lahko natvezejo vsakovrstne laži, ne zaslužijo nobenega pardaona! Ne moremo dovolj označiti nizkosti onih članov našega naroda, ki v sedanjem času s takimi lažmi poizkušajo poniževati ugled vsega naroda. Povsod drugod v Avstriji zbirajo svoje narodne moči, pri nas pa neka skrita klika tudi še sedaj hoče z lažmi zastrupljati javnost. Ugled našega naroda zahteva, da se napravi konec kliki, ki vsak dan na drug način hoče dokazovati, da bi laž smela v javnosti biti orožje. Zato se obračamo do vseh poštenih ljudi, naj nam raznašalce zadnjih »senzacionalnih vestí«, ki je vse porodila laž, naznanijo (s pričami) in naj bodo kjer koli in

kdorkoli. Naj prejmejo zaslužen plačil! Nekaj lažnjivcev že imamo v rokah. Obracamo se pri tem tudi do poštenih mož nasprotnih strank, da nam pomagajo v slovenski javnosti ustvariti zdrave razmere ter pregnati laž in lažnjivce!

+ **Čenji naročnike**, ki nam pošiljajo naročnino po položnicah, vnovič opozarjamo na to, da prejme uprava našega lista take pošiljate šele čez 3 ali 4 dni in da torej ne more lista odposlati takoj drugi dan po odposiljavi, ako naročnik odposiljate ne naznani istodobno po dopisnici. To smo opetovano omenili v našem listu, vključ temu prejema uprava še pritožbe, češ, denar ste že prejeli, lista pa še sedaj nisem prejel.

+ **Nova škofa zagrebške nadškofije**. Iz zelo zanesljive strani se poroča, da sta predložena kanonika dr. Dominik Premuš in dr. Josip Lang za posvečena škofa zagrebške nadškofije. Imenovana gospoda oddideta dne 12. t. m. na Dunaj v svrhu izvršitve kanonskega procesa.

+ **Umrli je danes v Kranju veleč. g. Anton Petelin**, župnik v pokoju. Pogreb bo jutri, v nedeljo, ob 3. uri popoldne.

+ **Podeljena je župnija Ambrus** ondodnemu župnemu upravitelju č. g. Iv. Zavbi in župnija Podlipa župnemu upravitelju č. g. Francu Šmit. Slednji je bil umeščen dne 9. t. m.

+ **Padli predsednik »Danice« praporščak Ivan Žgur** je pred svojo smrtjo še lastnoročno naslovil iz bolnišnice v Hatvanu na Ogrskem vojnopoštno dopisnico na našega urednika, nameravane poročila pa najbrž ni mogel več spisati in je dopisnico na drugi strani izpolnil v Hatvanu na božični praznik njegov žalujoči brat Josip, ki piše: Naznanjam žalostno vest o smrti svojega brata Ivana Žgura, ki je 24. dec. ponoči ob 2. uri izdihnil svojo blago dušo in jo izročil Stvarniku. Ranjen je bil v Karpatih 15. t. m. okrog poldneva in prepeljan v rezervno bolnišnico v Hatvan. Ranjen je na glavi zelo hudo, ker mu je strel prebil črepinjo na čelu in je izstopil ven na senču. Ima tudi malo rano na roki čez dlan. Pokojni brat je dopisnico še sam naslovil. Pogreb bo danes v Hatvanu ob 3. uri popoldne.

— **Umrli je danes zjutraj g. Edmund Rooss**, trgovec v Kranju. Pogreb pokojnega bo v nedeljo 10. t. m. popoldne.

— **Razpust vseh dijaških društev na Hrvatskem**. Hrvatska deželna vlada, oddelek za nauk in bogočastje, je razpustila z dekretom z dne 27. decembra 1914 št. 32.742 vsa literarna, glasbena in druga dijaška društva na srednjih šolah razen skautskih.

— **Velezanimivo pismo vojnega kurata dr. P. Gvidona Ranta** smo dobili danes dopoldne. Pismo priobčimo v ponedeljek.

— **Redni občni zbor vdovskega in sirotinskega pokojninskega zaklada društva zdravnikov na Kranjskem** se vrši dne 29. januarja 1915 ob 7. uri zvečer v restavraciji pri »Roži«.

— **Razširjenje prekega soda**. Osješki listi poročajo: Vodja tukajšnjega policijskega komisarijata naznanja, da je vrhovno poveljstvo balkanskih čet na podlagi zbranih izkušenj prisiljeno, da razširi obseg prekega soda v toliko, da bo v bodoče vsaka civilna oseba, ki bi zakrivila zločin proti oboroženi sili, po nagli sodbi ustreljena. To povelje vrhovnega poveljstva se razteza tudi na celo ozemlje 13. vojaškega poveljstva Zagreb in stopi takoj v veljavo.

— **Iz ljudstva**. Jernej Pleško iz Kozarij, Podsmreka št. 11, je vsled dogovora s svojim sinom Jožefom vojaški oblastil javil osebno, da se je sin Jožef že toliko doma pozdravil, da on lahko vojaško službo v fronti nastopi in da to želita oče in sin. Jožef Pleško, korporal domobrancev, je dobil v decembru daljši dopust zaradi bolezni. — **Dokler bo Avstrija imela kaj takih očetov in sinov**, se ji ni ničesar bati. Bog naj jih živi!

— **O ognju na Perovem** se nam piše: Plat zvona in trobentač sta takoj naznanila, da gori v tovarni za železne izdelke. Da se je ogenj tako hitro lokaliziral in rešilo mnogo dragih strojev, se je edino le zahvaliti vojakom, sedaj bivajočim v Kamniku. Posebna zahvala pa gre gospodu stočniku Fitichu, ki je vodil reševalna dela, dokler ni bilo več nevarnosti. Čast in hvala vsem!

— **Tržiške novice**. Posvetitev presv. Srca Jezusovega na praznik Razglašena Gospodovega je bila tudi pri nas zelo slovesna. Slovesne svete maše so se udeležili zastopniki c. kr. uradov, tržno županstvo z gosp. županom, šolska mladina z učiteljstvom in mnogo vernikov. Po slavnostnem govoru je zapel pevski zbor posvetilno pesem presv. Srca Jezusovega. — **Nagle smrti** je umrla Marija Podrekar, tov. delavca soproga. Našli so jo mrtvo v postelji. — **Dne 6. t. m.** je umrl tudi nagle smrti g. Vinko Wilfan, posestnik in pekovski mojster. — **Nova grobova**. Vsled ran, zadobljenih na severnem bojišču, je umrl že pred

par meseci, a se je šele sedaj uradno izvedelo, Janez Dobrin, črevljari, v Novem Sadu na Ogrskem v bolnišnici. — **Orel Jožef Zupan**, ki je sam na glavo ranjen in leži v bolnišnici v Budimpešti, poroča, da je na sveti večer izdihnil v njegovem naročju njegov prijatelj in naš Orel Anton Ovsenek vsled prizadetih ran. Bil je blag in miren, značajan mladenič. Naj počiva v miru v ogrski zemlji! Padel je kot junak gotovo dobro pripravljen, saj je bil vedno vrl in pošten, veren mladenič. — **Dnevno zavetišče** je obhajalo na praznik Sv. treh kraljev božičnico. Po lepih deklamacijah, pesmih ter božični igrici so se razdelila primerna darila. Dečki so prejeli srajce, žepne rutice in pecivo. Božično drevesce je bilo lepo ozaljšano. Več dobrotnikov ter starišev otrok je bilo navzočih pri božičnici. Vsem tem se je gospod župnik zahvalil v primernem nagovoru.

— **Šest sinov v vojni**. Posestnica Uršula Goli v Rudniku ima pet sinov v vojni, šesti — najmlajši pa bo šel te dni na nabor. — **Posestnica Uršula Spačal**, vdova iz Kostanjevice na Krasu št. 5, ima pet sinov pri vojaki. Najstarejši je rojen leta 1872., najmlajši leta 1882. V Galiciji se bori tudi njen vnuk Peter, rojen leta 1893.

— **Misli na mamico v tujini**. Ivan Selan iz Sela pri Bledu, o katerem se je govorilo, da je v vojski v neki cerkvi zgorel, piše iz ruskega ujetništva iz Samarkanda v Srednji Aziji: Zdrav sem sedaj popolnoma, za kar se imam zahvaliti Bogu. Tu ni nič mrza. Tu bi bilo za mojo mamico, ki jih vedno zebem. Tu je dosti grozja, ki je zelo poceni. Funt velja 2 kopejki. Vi ne veste, kako težko čakam, da bi bil rešen ujetništva.

— **Marljivi diletantje na Viču** nastopijo, kakor smo že poročali v nedeljo 10. t. m. v novici, ki jo je spisal dramatik za naše ljudske odre g. Sokolov. »Mesija« je naslov tej novi igri za božično dobo. V igri nam slika avtor Heroda kot sovražnika Mesija. Igra je vseskozi jako efektana. Prizori, zlasti oni ki nam predstavljajo upor Judov zoper rimljansko vladu in Heroda so jako učinkoviti. Vse dejanje preveva sovraštvo in mržnja do Mesije, ki se v velikem kontrastu menjava z ognjem navdušenja in vroče ljubezni do Mesije. Krasno je slikan padec Heroda, ko v puščavi, kamor je zasledoval sv. družino obnemore. Dejanje je toraj vseskozi zanimivo. Vabimo toraj na obilen obisk. Začetek ob 4. uri popoldan. Čisti preostanek se uporabi v pomoč našim ranjencem, in v podporo vdov in sirot padlih junakov.

— **Uvedba tretjega para osebnih vlakov na progi Ljubljana d. k. — Kamnik**. C. kr. ravnateljstvo državne železnice naznanja: Z veljavnostjo od 15. januarja t. l. se uvede na progi Ljubljana d. k. — Kamnik tretji par osebnih vlakov. Vlak št. 2156 (odhod iz Kamnika ob 1. uri 30 minut popoldne, prihod v Ljubljano d. k. ob 2. uri 41 minut popoldne) se opusti, zato bo doteda pa vozila na isti progi vlak št. 2154 (odhod iz Kamnika ob 9. uri 46 minut popoldne, prihod v Ljubljano d. k. ob 11. uri popoldne) in št. 2158 (odhod iz Kamnika ob 5. uri popoldne, prihod v Ljubljano d. k. ob 6. uri 15 minut popoldne). V obratni smeri in sicer na progi Ljubljana d. k. — Kamnik bo vozil od tega dne naprej vlak št. 2157a (odhod iz Ljubljane d. k. ob 2. uri 30 minut popoldne, prihod v Kamnik ob 3. uri 42 minut popoldne).

— **Slovenec lanciral prvi torpedo na francosko oklopnico »Courbet«**. Srebrno kolajno prvega razreda je dobil torpedni instruktor na podmorskem čolnu »U XII.« Ljubljancan Maksimilijan Pustovrh, ki je v morskoi ožini Otranto lanciral prvi torpedo na francosko oklopnico »Courbet«. Ko so častniki in moštvo na našem podmorskem čolnu izvedeli za uspeh, so dvignili poveljnika Lercha na rame in ga nesli v častniški salon, kamor so bili povabljeni tudi mornarji. Častniki so se veselja objemali. Gospodu Pustavru naše najiskrenejše čestitke!

— **V ruskem ujetništvu** se nahaja Anton Bohinc iz Dol. Dobrave, organist in blagajnik Izobraževalnega društva na Trati.

— **Samoumor v Ragdoni**. V neki radgonski gostilni se je ustrelil v glavo v Ragdono premeščeni trenski poročnik Morgenstern. Pil je kavo, slugo je poslal po kruh. Ko se sluga vrne čez nekaj minut, je ležal poročnik mrtev na tleh.

— **Električna železnica med Celovcem in Krivo Vrbo**. C. kr. korespondenčni urad poroča, da je dovolilo železniško ministrstvo tehnična pripravljala dela za ozkotirno električno železnico med Celovcem in Krivo Vrbo.

— **Naši slovenski junaki**. Veliko srebrno kolajno zaradi hrabrosti pred sovražnikom je prejel Filip Fatur, dragonski polk št. 5, doma iz Zagorja na Pivki. Se-

daj se nahaja na Ruskem blizu Lodza. — **Srebrnim zaslužnim križcem s krono** je odlikovan za hrabrost Janko Torkar, narednik divizijskega telefonskega oddelka. Odlikoval se je v bojih na srbskem bojišču.

— **Na Lupkovem prelazu v Karpatih** je padel Viktor Dolenz, rojen v Kranju, profesor v Gradcu.

— **Na srbskem bojišču je bil ujet dr. Jož. Hubad**, komisar v Kranju, sin pokojnega gimnazijskega ravnatelja Hubada. Pisal je iz Niša, da je bil ujet dne 9. decembra.

— **Izprememba naše izvozne in prevozne prepovedi**. Ministrski ukaz z dne 4. januarja prinaša izpremembe obstoječe izvozne in prevozne prepovedi za Avstro-Ogrsko. Nova prepoved glede lesa se glasi: Evropski stavbni in porabni les, trd ali mehak, okrogel, obsekan, obžgan, rezan, klan, izvzemši furnirje, ne dalje obdelan, tudi železniški praži, telegrafski drogi ali pripravljani les za sode; surovi, pripravljani ali obdelani držaji za puške, kolarska dela in za kolarje pripravljani les, količi za šotore, drogi za šotore in toporišča za orodje.

— **Mrtvi se je oglašil po aeroplanu**. Iz Reteč pri Škofji Loki. Tudi pri nas od mrtvih vstajajo. Objokovali so stariši Franceta Jenko, pa pisal jim je iz ruskega ujetništva v Čita. Objokovala je žena Miha Jenko, pa je prejela za novo leto iz Przemysla dve dopisnici od njega. Piše jej: ... srečen sem, da ti morem sporočiti, kako se mi godi; zdrav sem in ni mi hudega, sem se v pisarni, v cerkev grem vsak dan en malo molit, ob nedeljah sem pri sveti maši. Mraza ni pri nas, snega je malo, za eno slano. Zdaj tako hitim pisat, ker so mudi, da gre brž naprej z aeroplanom ... Przemysl, dne 23. decembra 1914. Miha Jenko.

— **Iz seznama izgub št. 95**. Nadporočnik Skopec Franc, 55. pp., ranjen; stotnik Tschernich Oton, 55. pp., mrtev (20. okt. 1914).

— **K umoru v Škofji Loki**. Vest, ki smo jo priobčili v eni zadnjih števil »Slovenca«, ni popolnoma točna. Poroča se nam, da Anton Rant in Janez Svolšak nista kvartala v gostilni g. Tomaža Hafnerja, ker se tam sploh nikoli ne igra, ampak v hiši umorjenega Janeza Svolšaka. Po igri sta šele prišla pit.

— **Triglavski vodnik Šmerc umrl**. V Mojstrani je 27. m. m. umrl znani triglavski vodnik, gostilničar Franc Skumavc, po domače Šmerc, v starosti 61 let. Rajnik je bil po radovoljskem okrajnem glavarstvu že leta 1878. potrjen za triglavskega vodnika. Na Triglavu je bil nad 500krat.

— **Zopet nova podružnica »Schulvereina«**. Pred kratkim se je ustanovila na Grobelnem nova podružnica nemškega »Schulvereina«.

— **Trst in Pulj**. Uradno se razglša: Poročilo lista »Times«, da je tržaški namestnik z mnogimi uradniki zbežal, in poročilo lista »Morning Post«, da je trdnjanski poveljnik v Pulju izvršil samoumor, je popolnoma izmišljeno.

— **Ženska pekovski pomočnik**. Dne 6. t. m. je v Tiju napravila pri preiskušnem mojstru Kodella gđ. Plevčak z najboljšim uspehom izkušnjo pekovskega pomočnika. Obrti se je izučila pri svojem očetu Florijanu Plevčaku v Majšperku.

— **Zvezda miru**. »Lidové Noviny« so pisale: »Nekaj dni sem se vsako jutro vidi med 5 in 7 uro zjutraj nad gorami Beskidi zvezda nenavadne velikosti in svetlobe, podobna velikemu srebnemu denarju. Med Gorali se razširja prepričanje, da je to zvezda miru, naznanjujoča skorajšen konec morilne vojne. Da bi tako bilo!

Ljubljanske novice.

Ij **Visoko odlikovanje**. Odličnega zdravnika dr. Franceta Primšarja je cesar odlikoval v priznanje hrabrega in požrtvovalnega zadržanja pred sovražnikom z zlatim zaslužnim križcem s krono

na traku hrabrostne svetinje ter je bil obenem povišan za asistenčnega zdravnika. Visoko odlikovanje se dr. Primšarju ni moglo več izročiti, kajti padel je na polju časti za domovino dne 18. novembra na Rusko-Poljskem.

Ij **Dijamantno poroko** praznuje vpokojeni zdravnik južne železnice gospod Ivan Thomitz 14. t. m. Še mnoga leta!

Ij **O zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske** od 27. decembra 1914 do 2. januarja 1915. Število: a) novorojencev 15 na 1000 prebivalcev (19-50‰), mrtvorojencev 5; b) umrlih 35 (45-50‰), od umrlih je domačinov 10 (13‰), od umrlih je tujcev 25 (32-50‰), med njimi za otročico 2 (oba tujca), za tifuzom (legarjem) 3 (vsi tujci), za kolerom (Somrak iz Sela in vojak, umrl v vlakcu) 2 (ob tujca, en vojak), za jetiko 6 (med njimi 3 tujci), vsled mrtvouda 2, vsled nezgode 3, za različnimi boleznimi 17.

Ij **Prodaja krompirja na magistratu**. Ako se oglasi zadostno število odjemalcev, bo prodajal mestni magistrat prihodnje tedne ogrski krompir I. vrste kilogram po 11 vinarjev. Priglasila za ta krompir se sprejemajo ob torkih, sredi in sobotah od 8. do 12. ure popoldne v mestni stražnici (srednja hiša), prtiličje, prva vrata na levo. Krompir lahko naroči vsakdo.

Ij **Semenj**. V sredo so prignali na semenj 806 glav živine, in sicer: 209 konj, 432 volov, 143 krav in 22 telet.



Kristina Wilfan naznanja v svojem in v imenu svojih otrok ter ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem tužno vest, da je njen iskreno ljubljani soproga oziroma oče, brat, bratranec, stric, svak, gospod

Vincenc Wilfan

pek in hišni posestnik

dne 6. t. m. ob 3/4. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni udano v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega ranjkega bo v petek popoldne ob 4. uri.

Svete maše zadušnice se bodo darovale tukajšnji v župni cerkvi. Nepozabnega rajnika priporočamo v blag spomin in molitve.

Tržič na Gorenjskem, dne 7. januarja 1915.

63

Žalujoča rodbina.

Ustanovljena leta 1800.

Najstarejša svečarska tvrdka

FR. ŠUPEVC

Ljubljana, Prešernova ul. 7.

Odlikovana na mnogih razstavah, kakor tudi v Rimu 1911 z veliko zlato kolajno in z grand-prixom

priporoča velečastiti duhovščini kakor tudi sl. občinstvu zajamčeno pristne

čebelno-voščene

Sveče

za cerkev, pogrebe in procesije

voščene zvilkice, izborni med pitancem

ki se dobiva v steklenicah, skatljah in škatlih poljubne velikosti.

Za obilna naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrobo.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu, znancem in prijateljem vljudno naznanjam da sem prevzel že staro, na dobrem glasu stoječo gostilno, z vrtom, salonom in kegljiščem

pri Levu (po domače pri Žvoklu)

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 16.

Svoje cenjene goste si bodem prizadeval postreči z dobrimi belokranjskimi, dolenskimimi vini (lastni pridelek) kakor tudi z dobro kuhinjo, katero vodi moja soproga.

Vedno riževo in jetrne klobaso. Pri tej priliki izrekam v slovo svojim cenjenim gostom in prijateljem za njihove posete v Metliki iskreno zahvalo. Ostanemo mi v trajnem spominu.

Hlev na razpolago.

Slavnemu občinstvu se priporočujoč, bilježim udani

Pivo Reinighaus.

Ivan Malešič,

posestnik in bivši gostilničar pri Kroni v Metliki.

Iz pisem naših junakov.

Kako je umrl stotnik Dobnik.

O stotniku Francu Dobniku je »Slovenec« že poročal, da je bil nevarno ranjen in umrl. Naj poroča še naslednje podrobnosti.

Je dne 15. decembra zjutraj svoj bataljon vodil na juriš proti sovražniku. Bil je še kakih 20 korakov od sovražnika oddaljen, ko ga je v trebuh zadela ruska krogla iz puške. Odnegli so ga na varno. Drugi dan so ga prepeljali v mesto, a na poti je ranam podlegel. Pokopali so ga v z vsemi vojaškimi častmi v navzočnosti polkovnika.

Stotnik je bil jako priljubljen pri moštvu. Rad je izpolnjeval svoje kršćanske dolžnosti prav v zgled drugim. Njegov strežnik Joško Cernatič, doma v Šempasu pri Gorici, je dobil nalog stotnikovega konja spraviti v Gorico, kjer biva pokojnikova vdova-soproga z dvema otročičema. Došel je s konjem v Gorico dne 26. decembra in nam je sporočil gorenje podrobnosti.

Oporoka padlega štabnega častnika.

(Izpisano za »Slovenca« iz izvirnika.)

... Otroci naj se vzgoje vrlim moštem in dobrim ljudem. Še posebno vrednost pa polagam na to, da dobe ono pristno pobožnost in vernost, katero ima moja soproga in katera človeka tudi v najtežjih položajih vzdiguje. Poklic naj si izvolijo po srčni želji in zmoglosti, vsako siljenje naj bo izključeno, vendar bi želel da postane eden mojih dečkov častnik. Vzgojujejo naj se v ljubezni in vdanosti do svoje matere in naj si bodo vedno svesti, da je bila ona moja najboljša prijateljica, moj najbližji tovariš, in sobojevnik v življenju, meni po čutu in duhu najsorodnejša oseba, ki si je stavila edinc življenjsko nalogo, mene osrečiti.

Še posebej pa opozarjam na to in pričakujem, da bodo moji otroci moj spomin na ta način častili, da bodo svoji materi, moji najiskrenejši ljubljani soprogi z udanostjo in lepim vedenjem saj en del onega dolga poplačali, katerega sem sebi naložil.

Moji ljubi otroci naj si bodo vedno svesti, da so se člani naše družine ... vedno s poštenim mišljenjem, neumorno delavnostjo in plemenitim značajem odlikovali, naj žive v slogi in naj si do smrti zvesto pomagajo. Da se to izpolni upa in želi iz celega srca

Naši »Orli« v vojski.

Prijatelj našega lista nam pošilja pismo načelnika horjulskega Orla, ki se še vedno zdrav nahaja pri avstrijski motorni bateriji v Belgiji. Ker je pismo splošnega značaja, utegne marsikoga zanimati, zato ga danes priobčujemo:

Dragi Ivan!

Oprosti, da Ti bolj malo pišem, saj veš, da nisem gospod svojega časa, ampak višjim podrejen. Pa tudi mize ne vidim pogosto, da bi se nanjo naslonil in Ti kaj napisal. Danes pa naj bo zopet enkrat!

Tu se zlasti vidi, kolikoga pomena je telovadba za slehernega, ki dosledno spoznava njen namen. Seveda to ni poglavitno! Kdo se bo po orodjih obešal in sukal, treba se je uglobiti v notranjo organizacijo telovadcev in umevati prijateljstvo, ki nastane med mladimi Orli, ko se shajajo v svojih telovadnicah. V prvi vrsti se moramo učiti samozatajevanja ter krepiti in utrjevati svojo voljo. V vztrajnosti se moramo vežbati. Seveda moramo vse svoje delo posvečevati Bogu in od njega dobivati pomoč. To pišem jaz — pa Tebi juristu — organizatorju — pa vseeno naj Te opozorim, da mojim dragim bratom to razlagaš, kajti ti še nisi skusili in spoznali sveta, kakšen je. Tudi tu med vojaki se veliko pozna delo organizacij ali pa staršev. Ako imajo fantje dobre starše, ki jim z vzgledom in besedo dajejo podlago za samostojno življenje v svetu, se navadno ne izgube, ampak ostanejo dobri in jih ne omaja vsak vetrič. — Kako slabo pa drugi vrše svojo dolžnost! Mladina propada kar korakoma. Pride skupaj več takih propalic, ki potem drugdrugemu še dalje vodijo, s seboj pa navadno potegnejo še veliko dobrih. Zato pa na plan! Mladino moramo še bolj navezati na dragi dom, na ljube starše, na verske in pravne zakone, ako hočemo imeti zdrav, delaven in srečen rod. Tukaj v Belgiji, še bolj pa na Francoskem vidim, kako nizko padajo rodovi, kako izginjajo zdrava sveža lica, krepke in pravilne postave; pohabljeni in telesno jako slabotni revčki se pa množijo. Zato pa kličem vsem Orlom v domovini: Na noge, na delo! Delo za orlovsko misel je sveto delo, Bog ga bo blagoslovil. Ako se bomo tega dela oprijeli, bomo želi uspehe.

Ne morem Ti povedati, kako želim, da bi se naselili ljubi mir v deželah, da bi se posvetili svoje moči mili ožji domovini, domačim ognjiščem. Sicer se ne smem pritožiti, da se mi godi slabo, ker se neštefo drugim godi mnogo slabše, pa vendar bi bil stokrat rajši pri dragih domačih, prijateljih in starših. Gotovo mi je pa tudi ta stvar veliko koristila. Ogledal sem si tuji svet, tuje navade, tuje kmetovanje in obratovanje, tuje življenje in tuje ljudi sem pri tem spoznal. To je brez dvoma velikega pomena za mladega človeka. Hvaležen sem ljubemu Bogu za vse dosedanje, prosim ga le zdravja in blagoslova. Padem lahko vsaki moment od francoske kroglice, potem Vam pa kličem dragim domačim: Na svidenje! V duhu pa še vedno ostanem pri Vas. Rodnemu kraju sem se posvetil, zanj hočem živeti...

Streliamo vedno in vedno. Tako grmi kakor pred najhujšo nevihto. Vsaka kroglica, ki jo izstrelimo, seže 600 metrov na široko, kamor prileti, stane 3000 K in tehta 382 kg. H koncu Te še prosim, da mi pošlješ »Slovenca«, kadar bo kaj zanimivega. Srečno in

mirno novo leto želim Tebi in vsem dragim znanim Tvoj

France Lončar.

Božični praznik naših črnovojnikov na srbskem bojišču.

Z bojnega polja smo prejeli naslednje pismo:

Sveti večer je; moštvo cele stotnije je na straži. Zjutraj ob 6. uri pride druga stotinja in prevzame isto službo za 24 ur. Moštvo veselo koraka po strni pečini v svoje prostore, koder prebije svojih 24 prostih ur. Danes čaka črnovojnike posebno presenečenje. Narednik, ki je bil ostal doma, je med tem z maroderji napravil lep oltar. Ko se moštvo vrne s straže, zavzije gorko kavo, potem pa ukaže narednik nastopiti, kajti danes se bo brala prva sveta maša, odkar smo v Bosni. Vsi do zadnjega moža so v hipu v vrstah in pristopijo k sveti maši; vojaški duhovnik je prišel dve uri daleč maševat naši stotniji. Tu se nahaja tudi poveljnik polka, njegov adjutant in zdravnik in nekaj častnikov od artiljerije in pjo-nirjev. Vse je zbrano v tihi molitvi. Po končani sv. maši pride na vrsto razdelitev daril, ki jih je poklonil polkovni poveljnik. Vsak mož je dobil kako malo darilce v vedni spomin nanj. Nato sledi razdelitev znatnejših darov, to je, vsak mož dobi čisto novo zimsko perilo, namreč zimske spodnje hlače, srajco, nogavice, dokolenice, snežno kučmo, ščitnik za vrat, za roke in kolena. Vse to nam je preskrbela gospa deželnega glavarja dr. Šustersiča, posebej pa še sama priložila veliko svačlic za našo stotnijo. To je bilo veselje! Takoj smo videli obraze zadovoljnih Kranjcev.

Sveti dan je; vse moštvo se je bilo osnažilo in preobleklo, da na ta način obhaja sveti dan. Na večer smo napravili božično drevesce in postavili poleg oltarja. Narednik nagovori moštvo in pove dobrotnike, kateri so vse te obile darove preskrbeli za stotnijo. Naš domači cerkovnik hitro poklekne in glasno moli rožni venec, litanije Matere božje in srca Jezusovega. Vse moštvo je kleče odgovarjalo, še tisti, ki so se pred vojno molitvi posmehovali. Veliko je bilo do solz ginjenih. Po končani molitvi smo zapeli par božičnih pesmi, potem pa cesarsko, seveda stoji, in nazadnje tudi »Lepo našo domovino«. To je bil res sveti dan za nas, takega dneva ne bomo zopet doživeli, ostal nam bo vsem v spominu. Upajmo, da bomo drugo leto pri božičnem drevescu doma pripovedovali našim otročičem, kako smo obhajali božični dan daleč od svojih dragih, komaj za streljaj oddaljeni od sovražnika. Vsem v domovini želimo srečno novo leto!

Narednik črnovojniške stotnije.

Vojak Franc Šilc iz Sajeveca pri Ribnici piše svoji ženi:

Ljuba žena! Jaz primem pero v svojo desno roko in Te pozdravljam iz srca prav lepo. V Ljubljani si nisem mislil tega, da bi se za toliko časa ločila eden od drugega. Minulo bo že pet mesecev od kar smo se podali v to službo, pa še nič ne vemo, kdaj bo konec.

Dočakali smo veseli božični čas, katerega tudi mi kot vojščaki veselo obhajamo. Zbrali smo se v obilnem številu okoli božičnega drevesca, vseh vrst naroda. Gospod komandant je imel kratek nagovor, nakar so se čuli klici: Slava našem kralju nebes in zemlje. Po končanem govoru so se nam oči solzile, ko je sklepal besede: »Domačim pojejo zvonovi, ali nam grmijo topovi.« Veselo novo leto Ti želi Tvoj

France Šilc.

Marija me je varovala...

Neki vojak, doma s Štajerskega, je svojemu bratu s severnega bojišča pisal med drugim: Bilo je 16. oktobra. Krogle so padale kakor dežne kaplje. Nenadoma prileti granata in se meter pred menoj zarije v zemljo. Zasulo me je popolnoma, toda tovariši so me hitro odkopali in nič hudega se mi ni zgodilo. Za to se imam pa le Mariji zahvaliti; o tem sem trdno prepričan, saj sem jo vedno iskreno klical na pomoč. V tem prepričanju me pa še posebno potrjuje naslednja okolnost: Blizu mene sta bila dva italijanska vojaka, ki sta par minut preje grdo preklinjala Boga in Mater božjo. Ista granata, ki je meni prizanesla, dasi mi je bila bližja nego onima dvema, je enega izmed nju ubila, drugemu je pa roko pri rami odtrgala. Sedaj pa ni več preklinjal, marveč je Jezusa in Marijo na pomoč klical.

Naši ranjenci na Tirolskem.

Alojzij Srednik, član goriške orlovske organizacije, ki je bil ranjen na severnem bojišču in se zdravil najprej v neki bolnišnici v Budimpešti, potem pa bil poslan v Inomest, nam piše in zelo hvali postrežbo in celo uredbo v rezervni bolnišnici, ki je nameščena v hotelu »Tirol«. Poroča tudi, da je neki duhovnik prinesel ranjencem različne časopise in razdelil Mažarom mažarske, Hrvatom hrvaške itd., Alojziju Sredniku je pa kot Slovencu izročil »Slovenca«. Iz pisma je razvidno, kako velika muka je za naše fante — pa ravnotako seveda tudi za vojake drugih narodnosti, — ako pridejo kot ranjenci v čisto tuje, drugorodne kraje in mesta, kjer jih nihče ne razume in oni nikogar. Pa tudi to pač spada k vojni. — Srednik pozdravlja vse brate Orle na Primorskem in Kranjskem.

Pismo vojaškega kurata.

Po prvih bitkah pri Šabcu smo odhajali s svojo poljsko bolnišnico v Rumo, kjer smo na povelje etablirali operacijsko dvorano v prostrani železniški postaji. Na slami, nastlani po tleh, so ležali ranjeni vojaki, ki so jih z bojišča na majhnih vozech semkaj pripeljali; težko ranjeni so pa počivali na nosilih. Zadnjo noč jih je prišlo mnogo, celo noč nismo zatisnili očesa. Naš poveljnik vrhovni štabni zdravnik Lederer, poln ljubezni za ranjene vojake, poleg njega primarij nimburške bolnišnice dr. Komarek, katerega nad vse pričakovanje uspele operacije smo že tolikrat občudovali in — naposled jaz — sedimo na stoli in vsi utrujeni in izmučeni dremujemo. Kar se obrne naša pozornost proti velikim steklenim vra-

LISTEK.

Borovniški most.

(Pravljica z borovniškega barja; priobčil dr. Leop. Lénard.)

Razneslo se je od kraja do kraja, da bodo delali železnico. Prevrtali bodo hribe, premogtili doline in vlak bo stekel z Dunaja proti Trstu.

Zapelo je kladivo, ušibila se je lopata, delo je zakipelo in železna cesta se je raztezala vedno dalje.

Pršli so do ljubljanskega barja.

Pomnilo je starega Jazona in njegove tovariše, ki so se vračali obloženi z bogatimi zakladi iz zlatorodne Kolhide, pomnilo, kako so zmagovite rimske legije tabore na ljubljanskem polju, videlo grozovite Hunce, ki so razdrli belo Ljubljano in staronemške horde, ki so čez ljubljansko polje hitele proti jugu v solnčno Italijo in videlo Obre, pasjeglavce, ki so prihajali na plen. Vojska za vojsko, narod za narodom je prihajal in odhajal, a ljubljansko barje je samevalo stoletje za stoletjem, tisočletje za tisočletjem tiho in nepristopno.

Pršli so Slovenci, ter zasedli deželo. Bele hišice so se razsedle pod deževni, živina se je razpasla po višinah, ajda je obrastla brežine in pšenično klasje je zalivalo v dolini. Po vrhuncih so nastobile bele cerkvice z rdečimi zvoniki in trdne gradove so postavili Nemci nad zevaiočimi prepadi.

A ljubljansko barje je ostalo, kakor je bilo, svobodno in nepristopno in samo Divji mož je gospodoval na njem.

In sedaj hočejo podjarmiti to barje, da steče po njem železnica in prenaša bogastva med jugom in severjem. Pri Borovnici, kjer je najožji kraj, hočejo postaviti most od brega do brega. Vse je izmerjeno in preračunano, treba je samo zastaviti lopato in udariti s kladivom.

Rod za rodom prebiva tukaj od nepomnih časov pod gozdnimi bregovi in na robovih barja, dela drva, ter jih prodaja čez barje v svet in ne pozna drugega, kot gozd in barje.

Priroda in ljudstvo se je strnilo v eno neločljivo celoto, da s težavo opaziš, kje se neha priroda in začenja delovanje človeka in obratno. Fantje so kakor bukke in dekleta kakor hoje, ako pa greš po gozdu, se ti bo zdelo, kakor da bi se nahajal v človeški množici in pogovarjaš se lahko z drevesom, kakor s človekom. Ko greš po poti, komaj opaziš kedaj se neha pokrajina in pričinja vas, tako lahko prehaja priroda v delo človeških rok. Zdelo se mi je da poslušam povest prastarega gozda, pa sem se pogovarjal z možaki domačini, drugič se mi je zdelo, da gledam krepko raščeno dekle, pa je šumela pred mano zelena hoja. Pred praznikom se mi je zdelo, da pojo v zvoniku zvonovi, a je samo barje pelo svojo melodijo — tako veličastno in mogočno, da mi je še mnogo dni potem zvenela v duši. Globoka otožnost, domotožje in neznanost, daljni sreči zveni iz melodije ljubljanskega barja.

Samo borovniški most kali harmonijo

celotne slike ter se rezko odbija od prirode, ki ga okroža in od življenja, ki se razvija okrog njega — kakor da bi ga bila naredila neka tuja sila in kar tako postavila sem.

Močne in dobre svetnike si je izbralo tukajšnje ljudstvo, da ga čuvajo in varujejo nesreče: Sveta Marijeta v Borovnici, sveti Miklavž na Pakem, sveti Janez in sveti Jurij v Sobočevem, a na visokem Pokojišču sveti Štefan in sveti Valentin, v sosednjih Preserjih pa častitljivi sveti Vid. Toda tudi duhovi se še nahajajo po gozdnih in po barju a gospodar vseh je Divji mož.

Stari ljudje vedo povedati mnogo o Divjem možu.

Ta ga je videl, ko je po zimi drvaril pod Krimom, oni, ko je po noči zašel na barju. Pograbil je prevzetno ljubljansko Uršiko, kot poje stara pesem, prevrnil je že marsikak čoln, ki je peljal po Ljubljani, prišel celo doli pod Drašico, tulil po zimi pod hišami, ustavljal žagarjem vodo, a nahujajo jo je skupil doli pri mlinu. Prišel je, da bi zapeljal mlinarjevo mlado ženo, a mlinar ga je zalotil in s pomočjo svojih hlapcev tako pretepel, da je kruljav na levo nogo in tuleč bolečine zbežal nazaj v hosto.

«Celo deželo bodo, a našega barja ne bodo!» — so rekli borovniški možje, ki sede od roda do roda na svoji zemlji — »gospodar barja je Divji mož, a on ne bo tako izlepa pustil svojega kraljestva.«

Zastavili so lopato, a kar so izkopali po dnevi, se je zasulo po noči. Zabili so polagati temelj, a kar so položili čez dan, se je čez noč vdrlo v zemljo.

«Kopljite globoko!» — je rekel inženir.

Kopali so dan, kopali dva, kopali cel teden in izkopali globoko jamo hoteč prihodnji teden polagati temelj. Toda ko so šli v nedeljo ljudje k sveti maši, so videli, da je bilo zasuto vse in na mestu, kjer so kopali, je stala blatna voda.

Iztrebili so vodo, delali zopet cel teden, a ko je v soboto zazvonilo delopust in so pustili delo, se je vtila ploha in voda je izstopila iz tal, ter pogreznila vse. Po noči se je pa slišalo po barju čudno tuljenje, da so se ljudje prestrašeno prekrižavali.

— «Divji mož brani svoje kraljestvo!»

— «Težak je boj s prirodo in z nevidnimi močmi, ki vladajo po nji.»

— «Toda pride čas in zaslužneno bo tudi naše barje, kot je bilo prerokovano že nega dni. Toda brez žrtev ne pojde.»

Delali so teden za tednom, mesec za mesecem, prišla je zima in za njo spomlad, nastopilo je zopet poletje, a temelj se še vedno ni prikazal iz vlažnega dna.

Tako so delali sedem let in veljalo je sedem milijonov, a delo je bilo še vedno, kakor v začetku.

Inženir je obupaval:

«Železnica mora steči! Kdo ve, kako ugnati Divjega moža?»

«Samo škrtat bi vedel povedati, ki prebiva v temnem zalesju in se živi od toplih človeških src.»

«A kako dobiti škrtata?»

«Treba mu je žrtvovati toplo človeško srce, ki še ni okusilo greha.»

tom. Tlesnila je kljuka in v bolnišnico je spustila mati drobno dekletce, sama pa je ostala za steklenimi vrati. Deklica, ljubka stvarica v modrem krilu, je vstopila plaho... Za trenutek je postala... pregledala s svojimi kakor nebo modrimi očmi ranjene vojake — pa stekla kakor srna k nosilu, na katerem je ležal natežje ranjeni pacient — s prestreljeno glavo — ustavila se je pri njem, segla v torbico, ki jo je imela na roki in podala rdeče jabolko ranjencu. Iz oči ji je odsevala negotovost in bojazen, ali bo ranjenec sprejel dar ali ne. In sprejel ga je, sprejel ga je za njim drugi, tretji — in vsi so hvaležno stiskali ročico majhni dobrotnici. In ko je vsa jabolka razdala, se je še enkrat po vojaki ozrla in urno zopet stopicala nazaj k steklenim vratom, a oči hvaležnih vojakov so jo spremljale, in videli so, kako je mati malo dobrotnico za steklenimi durmi obsipala z vročimi poljubi... Pač lep in ginljiv prizor, zakaj zdelo se nam je, kakor da nam je bilo nebo poslalo angelčka.

Krogla, ki je zgrešila cilj...

V tržaški »Edinosti« čitamo pismo Slovenca z južnega bojišča:

Nekega večera sem prišel s štirimi vojaki v precej lepo domačijo v Barzilovici, ki je bila šele 24 ur v naši posesti. Domačini so bili tihi in otožni, še »nema« niso preveč poudarjali. Tudi jih ni zanimala povest o sinjem morju. Ko smo že precej časa sedeli pri ognju, smo izvedeli, da je vzrok molčanju in žalosti nesreča, ki se je zgodila pretekli dan v tej hiši. Naše topništvo je prejšnji dan pregnalo iz Barzilovice srbsko vojaštvo, ki se je utaborilo v že pripravljenih rovih na bližnjem griču in streljalo na našo pehoto, ki je hotela zasesti selo. Gospodinja hiše, v kateri smo se nastanili, je stala v kuhinji, zrla na ognjišče in poslušala grozno pesem neizbirčnih svinčenk, ki so švigale okoli hiše. Usoda je hotela, da je srbska krogla, izstreljena na griču, zgrešila cilj, zadela in prevrtala kuhinjski zid, zadela v tilnik hišne gospodinje in je na čelu prišla zopet iz glave. Vdovcu možu je bilo najhuje to, da ni gazdarica nič več izpregovorila. V tej hiši smo plačali vse: rakijo, šljive in pogačo.

Zjutraj je, kot da je vzhajajoče solnce vzbudilo žalost prejšnjega dneva, v bližnjem sadnem vrtu na svehem, s cvetjem okrašenem grobu svoje matere plakala edina neomožena hči tako otožno, milo in čudno, da mi je prijatelj profesor Campitelli rekel:

»Che canto triste e strano.«

Ko smo odhajali, sem stisnil gospodaru roko. On ni jokal, a imel je tako vdrti oči, da sem mislil, da vidim dve luni v onih velikih kolobarjih, ki jo obdajajo ob večerih pred burjo. Starček se mi je zasmilil v srce, hotel sem ga potolažiti in sem mu rekel par tolažilnih besed, a on mi je v zahvalo povedal še sledečo nesrečno dogodbico iz bližnjega sela, čigar imena si nisem zapomnil.

V enakem boju kot je bil omenjen v Barzilovici, čegar žrtva je bila njegova uboga žena, so se ženske — moški so itak skoro vsi v vojski — stiskale na ognjišču in čakale, da se zunanji ogenj in vihar vsaj oddalji. Niso čakale dolgo. Napad od strani naše pehote je bil tako hud, da se je nasprotnik kmalu umaknil in pojačal svoje

streljanje šele na bližnji višini. No, tudi od tu so ga kmalu pregnali s pomočjo topništva. Ženske so se okoli ognja odahnile, ko se je pomirila okolica, govorile so glasneje, domačica pa je vstala in odšla v bližnjo sobo, kjer je ležalo njeno poldruge leto staro dete v mehki ponjavi. Dete, ki ni vedelo, kaj pomeni peklenko pokanje okoli hiše, je dvignilo glavo iz mehkih pernec in zopet je hotela usoda, da je srbska krogla zahtevala zopet srbsko žrtev. Ubogo dete, a še bolj uboga mati! Starec je trdil, da bi se bila krogla gotovo ustavila v ponjavi, v pernecih, ko ne bi bilo dete dvignilo glavo ravno tedaj, ko je prižvižgala mimo kruta svinčenka.

Pismo z južnega bojišča.

Anton Zumer iz Gorij je pisal svoji ženi naslednje pismo, datirano v Rogatici dne 25. novembra:

Dne 29. septembra ponoči smo prišli v Tuzlo. Dne 30. septembra nam je dal vojaški kaplan odvezo in blagoslov. Nabasali smo puške in odšli v prostrane bosenske gozdove, da poiščemo sovražnika. Z našim črnovojniškim polkom je prodiral hrvatski 79. pešpolk (Jelačičev polk). V nedeljo 4. oktobra popoldne smo zadeli na sovražnika, in sicer Hrvatje, ki so imeli z njim majhno prasko. Dne 5. oktobra zarana smo udarili na čeli črti. Boj je trajal neprenehoma 2 dni in 2 noči. Topovi so gromeli in orili so se klici: »Jurij, Jurij!« V sredo zjutraj, 7. oktobra, smo vrgli sovražnika na čeli črti nazaj in mu vzeli 2 topa, veliko municije in drugega. Sovražnik je bežal čez Tresek in mi smo mu sledili. V četrtek popoldne, 8. oktobra, smo ga došli pri Sokolovcu, kjer je dobil velika ojačenja, a tudi nam je prišel na pomoč 30. ogrski honvedni pešpolk. Vnel se je strašen boj, ki je trajal cele tri dni. Vreme je bilo slabo; neprenehoma je šel dež in sneg. Ni se nam posrečilo, da bi bili vrgli sovražnika popolnoma nazaj. Tod so trajali boji skoraj 14 dni, dokler nismo dobili na pomoč še nekaj artiljerije. Tako je šlo naprej in naprej. Izgube imamo precejšnje, a Srbi mnogo večje. V vednih bojih smo dospeli do Vidove gore. Tu so bili grozni boji, predno smo sovražnika pognali čez Drino. Skozi 14 dni smo potem poizkušali priti čez Drino, Srbi so pa z one strani tiščali nazaj na tostran reke. Stražili smo noč in dan ob Drini. To so bile nevarne in težavne straže. Pokalo je neprenehoma. Naši topničarji so streljali z Vidove gore, Srbi in Črnogorci pa z one strani. Grmenje topov in pokanje šrapnelov je bilo strašno. Veliko, veliko jih je tu našlo svoj grob. V noči 16. in v jutru 17. novembra smo čez pontonski most, ki so nam ga bili napravili naši pionirji, prekorčili Drino. Naš polk je moral iti prvi čez. Bilo je grozno. Sedaj potiskamo sovražnika pred sabo v ljutih bojih. Srbsko mejo smo že prekorčili. Od črnogorske strani nas močno obstreljujejo, ker imajo povsod napravljene dobre utrdbe. Vse se mora z naskokom osvojiti. Dne 20. novembra smo jim vzeli tri strojne puške in en top. Neugodno je za nas posebno to, da pri... naše topništvo ne more čez Drino, ker so uničeni vsi mostovi tudi pontonski; a sedaj naši pionirji že delajo drug most. Izgube so seveda velike; od naše stotnije, ki je štela 235

mož, je sedaj le še 108 mož, vse drugo je mrtvo ali po bolnišnicah.

Božič pri Rusinih v Karpatih in v Galiciji.

(Za »Slovenca« spisal Mihajlo Zubrickij, sedaj na Vrhniki.)

Rusini ravno te dni praznujejo božične praznike. Držijo se namreč še starega julijanskega koledarja, ki je za 13 dni zaostal za navadnim koledarjem. Rusinski božič (25. decembra po starem koledarju) pride na dan 7. januarja, 8. januarja se praznuje beg Bogorodice v Egipt, 9. januarja pa sv. Stefan. Na božič se pripravljajo z dolgim postom; imenuje se Filipovec, ker se začne po godu sv. Filipa apostola 14./27. novembra. Ves čas se ljudje strogo postijo, celo v nedeljah ne uživajo mesa, mleka, sira, jajec. Bližnja priprava se začne nekoliko dni pred božičem. Zakajene koče umivajo s toplo vodo; peč, zapeček in klopi ob peči mažejo z modro v vodi raztopljeno glino.

Na »sveti večer« (24. decembra) starejši ljudje cel dan nič ne jedo, k večjemu pojedo kosček kruha in malo kislega zelja. Gospodinja od ranega jutra pripravlja večerjo, ki obstoji iz 9 ali celo 12 postnih jedi; najprej jedo »kiselico« (juho iz kvasene ovsene moke), potem ovsene cmoke, kisel zelje, fižol, gobe, suho sadje, nazadnje pa kuhano pšenic s medom (»kutja«).

Ko se stemni, gre gospodar s sinom ali hlapcem v skedenj ter od tam prinese ovsen snop, sena in ovsene slame; med tem časom v koči ugasejo luč. Gospodar stopi v kočjo z besedami: »Da bi bili zdravi in srečni prazniki!« odgovor: »Daj Bože!« Potem se prižge luč. Seno nasteljejo po mizi in ga pokrijejo s prtom; na tem senu večerjajo; snop se položi ob koncu mize, slama pa razstelje po koči. Vsi pokleknejo na tla in molijo večerno molitev. Tako se spominjajo revnega betlehemskega hlevca, kjer je božje Dete počivalo na senu in slami. Med večerjo sveti na mizi voščena sveča, na svečniku pa gorijo trske. Po večerji molijo in potem gredo kmalu spat, ker bo treba zgodaj vstati.

Polnočnica se po vaseh praznuje navadno ob 4. uri zjutraj. Služba božja traja do 8. ure. Ko pridejo ljudje iz cerkve, preneha strogi post. Nekdaj so imeli navado, da so ta dan v kočjo pripeljali vola, mu nasadili podolgasti hleb na rog in mu dali kosček tega hleba pojesti. Tak vol se je imenoval »polaznik«, t. j. gost. Ako se komu med letom slabo godi; pravi: »Imel sem kravega polaznika.«

Božični večer in naslednja dva dneva se koleduje. Koledniki gredo od kočje do kočje ter pod okni pojejo kolednice; spremljajo jih godci. Pojejo cerkvene božične pesmi in stare »koled« iz predkrščanske dobe. V starih koledah se opeva mesec in solnce (staroslovanski Daždbog), želi se plodovitost polja in živine; vmes so pa pomešani nekateri krščanski izrazi. Peti starodavne posvetne koledje se imenuje »koledovati«, cerkvene božičnice pa »hristosati«. Hišni gospodar kolednike navadno povabi v kočjo, jih pogosti ter jim da merico ovsa.

Po koči nastlano slamo nesejo na praznik sv. Štefana zjutraj na polje ter

jo sežgo, rekoč: »Deda je treba sežgati.« Zadnja leta se praznovanje božičnih praznikov nekoliko preminja. Izseljenici prinašajo domu razne razvade, ki niso več v soglasju s starimi, strogimi postji in običaji. Nekateri stari običaji, kakor n. pr. koledje, so se začeli opuščati. Sveti večer se pa še vedno praznuje kakor nekda. Letos je marsikateri Rusin na sveti večer bridko zaplakal, ne samo tam v Galiciji, ampak po vseh avstrijskih pokrajinah.

Božičnica na gradu Graben.

Pol ure od Rudolfovega, v senci gajev, prav nad reko Krko leži blizu cerkve sv. Ane mal, starodaven grad Graben, nekdanji sedež premožnih gospodov Graben, do nedavna last g. Rudolfa Smole. Ko bi zidovi, ko bi stene tega gradu znale in mogle govoriti, bi nam povedale, kakšni krasni portreti in dela umetnosti so bila tu zbrana, kakšna fina in elegantna družba nekdanjih časov se je tu shajala in kako šumno, kako živo je bilo tu. Danes samo stara slika nad vrati spominja obiskovalca slavne preteklosti — nič drugega, kajti stene so prazne, zidovi počrnili, razbita okna pokazujejo, da se gradiček polagoma izpreminja v razvalino. A vendar je danes v njem šumno in živo. Toda mesto fine gospode so prišli ubogi ljudje v rjavi platnени obleki v goste k tem grajskim zidovom, mesto slovenskega in nemškega se razlega poljski in ukrajinski glas. Izseljenici iz Galicije, ki jih je vojna izgnala iz očetnega doma — po številu štirinosemdeset ljudi — so v tem gradičku našli bivališče.

Lepega in jasnega 5. januarja je ženski odbor Rdečega križa pod vodstvom vladnega svetnika g. barona Viljema Rechbacha priredil božično drevesce. Od centralnega pomožnega odbora sta prišla na to slavnost ravnatelj g. Kazimir Eliaz in spodaj podpisani. Pri bogato osvetljenem in lepo okrašenem drevescu so se zbrali izseljenci: otroci, žene in starčki. Pri tem pogledu se je iz njihovih prsi, prenapolnjenih z žalostjo, boleščjo in bridkostjo za rodnim krajem, dvignila pesem božja in narodna obenem, pesem boljše nadeje: »Narodil se je Kristus, bodimo veseli.« — Nato je navzoči duhovnik g. dr. Kuniz izpregovoril nekako s temi le besedami: »Vsak izmed vas je navajen praznovati praznike doma v svojem rodnem kraju, danes pa jih morate praznovati v tujini. Toda kot za vsakogar prihajajo za dnevi žalosti trenutki veselja, tako je tudi za vas prišel ta trenutek radosti. Poskrbeli so za vas dobri ljudje, ki se trudijo osladiti vam trpke dni izgnanstva. Vem, da so vaša srca s pravo hvaležnostjo do vaših dobrotnikov napolnjena, vem tudi, da jim ne morete spodobno izraziti svoje hvaležnosti, ker ne razumete njihovega jezika. Naj mi bo torej dovoljeno, da se v vašem imenu srčno zahvalim g. vladnemu svetniku baronu Viljemu Rechbachu, ženskemu odboru in še posebej gospe prezidentovi Garzarolli, gospe Slanc, Kos, Mazanec, Rozma, Toporis in Ekel, dalje patru Pavlu in vsem iz tretjega reda sv. Frančiška za srčne dobrote, izkazane tem bednim izseljencem.

Po teh besedah so gospe obdarile najprej otroke, potem starejše. Vse je tu bilo: igrače, potice in orehi, perilo in obleka. Odšli smo nekaj pesmi, s katerimi smo končali to tako ganljivo božičnico, ki je na vse udeležence najboljše vplivala.

Kazimir Lagosz.

Za denar se dobi vse in za denar so tudi dobili očeta, ki je prodal svojega otroka, da bo žrtvovan Škratu.

»Kaj je bilo še malo naših slovenskih otrok žrtvovanih Škratu?!« — se je tolažil oče, ki je prodal dušo svojega otroka, ter jo zapil in zakvartal v gostilni.

Šli so v ris, poklicali Škrata, naredili ž njim pogodbo za toplo človeško srce, ako jim odkrije skrivnost in Škrat je povedal:

»Ako hočete postaviti most čez barje, morate žrtvovati Divjemu moše sedem mož, delavcev domačinov, ki s svojimi rokami pomagajo graditi stavbo, ter jih pokopati pod temelji.«

Inženir si je zapisal Škratove besede. Drugi dan je velel na skrivaj podžgati visoki oder po katerem so delavci donášali kamenje, potem je pa poslal sedem delavcev na oder, ki se je pri tej priči podr in delavci so bili podsuhi v razvalinah.

Zopet je zakipelo delo.

Razkopali so razvaline, zbrali zmečkane in raztrgane telesne ostanke poneprečenih delavcev, ter jih na inženirjevo povelje pokopali na kraju nesreče — potem pa dalje stavili most.

Divji mož je bil premagan, žrtve nesrečnih delavcev so odvzele moč njegovi oblasti, most nad barjem se je dvigal vidno od dne do dne in še preden je bilo konec leta, je že stal v vsej svoji višini,

obok vrh oboka, vse trdno vezano, kakor da bi bilo zidano za večno.

Tako je stekla železnica, čudovito delo človeškega uma in človeških rok, ki veže sevre z jugom in prevaža bogastvo narodov.

Stekla je po žrtvah delavcev.

Prižvižgal je vlak, ponosno in brezozirno je pridival, kakor konj, ki nosi zmagovalca prihajajočega v novoosvojenno mesto. In pred mostom se je vstavil, ter pogledal s svojimi žarečimi očmi na močno stavbo, kakor da bi hotel reči:

»Jaz sem gospodar te pokrajine, samozavestni zmagovalec, ki vlada svet.

»Zvonenje zvonov te je doslej budilo iz snu, vabilo tvoje prebivalce k molitvi, ter jim napovedovalo praznik. — Drdranje koles, hropenje in žvižganje stroja bo odslej tvoja pesem.«

»Pila si solnčni žar in se zibala v mesečnem sijaju, odslej te bodo obsevale luči drdrajočih vlakov in tihih stražnic.«

»Zginila bo pesem in umolknila pravljica, veljala bo samo trda resnica življenjskega boja. Pesem gozdov in pravljica barja postala bo enaka spominom otroških let. Leta tekó, a mladost se ne vrne nikdar več.«

»In vi prebivalci, sinovi barja in gozda. Kadar ste dovršili delo življenja, ste se odpočili okrog cerkvice v senci križa. — Kot se razkrope orli iz skalnega gnezda po širnem svetu, razkropili se boste sedaj vi iz vaše tihe doline na božji zemlji, v znoju in v bolesti boste delali v tujini in

tuja zemlja vas bo sprejemala k večnemu počitku.«

Tako je grmel vlak, ki je prvič drdral čez borovniški most.

Pod mostom je pa ječalo in stokalo, kakor da se oglašajo duše nesrečnih žrtev.

Na eni strani bučanje sinje Adrije, po kateri se zibljejo ladije prihajajoče iz zamorskih mest in odhajajoče v daljne pokrajine, a na drugi strani močniti cesarski Dunaj vladajoč narodom in deželam — a med njima teče in ju spaja železnica. Vlaki drče, bogastvo se prevaža in množi na obeh straneh, tuji imenični obrabi gledajo skozi okna vozov in ta ali oni zamrmra pri borovniškem mostu:

»Kako čuden svet!«

»Kakor da bi bil pogreznjen v velik, začaran sen!«

»Premostili smo barje, a premagali ga nismo in prevrtali smo hribe, a uklenili jih nismo.«

Medtem se je vlak spustil na most s krikom zmagovalca, a odgovarjalo mu je samo ječanje in stokanje izpod mostu. Tujec v vlakcu se je prestrašil, a gospa je pomirjevala svojo hčerko:

»Ne boj se! Mrtvi ne vstanejo!«

Železniški čuvaj je šel ponoči pogledat okrog mostu, ter je drugega dne pravil tovarišem čudno povest:

»Sedem luči je brlelo pod mostom iz zemlje in slišalo se je ječanje in stokanje, kakor ihtenje glasov prosečih rešitve.«

Tovariš je neverjetno zmajal z glavo,

a drugo noč, ko je sam imel službo, je skušal isto.

Črnovojnik stoji pod mostom na straži:

Luči prisvetijo iz tal, ječanje se razleže do stražnice, črnovojnik dvigne puško:

»Halt, wer da?«

A duhovi se ne boje orožja in njihovo ječanje ne umolkne do belega dne.

Divji mož se približa po noči po barju borovniškemu mostu, a do njega si ne upa. Samo od daleč mu grozi v beli mesečni noči in njegov grozni glas se razlega v nočni tišini. Odgovarja mu tovariš iz gozda in Škrat se smeji s planine. Šele, ko zazvoni dan, izginejo duhovi in se romire trpeče duše.

Tako je pri borovniškem mostu!

To je povest o trečih dušah ljudi, ki so nekoč delali in trpeli, da postavijo most no katerem bi hitele življenje in se kopicilo bogastvo in so bili žrtvovani, da zlomijo vražjo moč. To je povest naših žrtev in trpljenja. Samo noč in mrak je priča naših bolesti, samo hladna zemlja nas sočutno objemlje in tolaži.

Mi ječimo in trimo noč za nočjo in vzdihujemo, dokler ne zapoje zvon in ne napove belega dne.

Toda žrtve trne s trdnim pričakovanjem, da bo prišel nekoč veliki dan vstajenja nim in vsem sinovom rodne zemlje.

Francija v Orijentu.

Koliko bo sedanja svetovna vojska preobrazila svet, kdo bi mogel danes o tem govoriti? Plamen, ki je vzplapolal v mali Srbiji, šviga danes že visoko proti nebu in objema malone že ves svet s svojim ognjem. Ne samo bližnji, ampak tudi daljni vzrok sumljivo popa in Amerika zre z veliko pozornostjo na evropski požar, ki preti njej sami, čeprav je obdana na vseh straneh z veliko vodo.

Izmed evropskih velesil čuti vso težino velike vojske skoro najbolj Francija. Ona je zalagala z denarjem Rusijo in Srbijo, poklicala je že 17letne fantiče pod zastavo, in njena zemlja mora rediti dve velikanski armadi, lastno in nemško; saj so Nemci sami priznali ogromne koristi, katere jim donša rodovitni, od njih zasedeni del Francije.

Na drugi strani pa gine vpliv francoskega imena povsod, kjer so dosegli Francozi neomejeno gospodarilo. To čuti republika najbolj v orijentu.

Ko je bilo francosko kraljestvo še Cerkvi udano, je znala francoska politika spretno izkoristiti svoje dobro razmerje do Vatikana v doseg posvetnih političnih ciljev. Dokler je bilo to razmerje koristno obema strankama, se ni mogel nihče spodbikati nad njim. Protektorat, katerega je izvrševala Francija nad katoliški v Palestini in Siriji, je znatno povečal francoski vpliv v orijentu, na drugi strani je pa francoska svetovna moč bila dobro došla sv. Stolic.

Na orijentalno fantazijo je mogočeno vplivalo posebno stališče francoskih zastopnikov v cerkvah. Sedeli so na vzvišenih sedežih, za glavo višje od drugih evropskih zastopnikov, priklanjalo se jim je svečeništvo, in to je vleklo. Beseda francoskega zastopnika je nekaj veljala, če je bil prav še tako majhen in neznaten konzularni uradnik. Kolike vrednosti in kakega pomena je bil protektorat nad katoliški v orijentu za Francoze, to se je najbolj pokazalo o priliki, ko se je šlo za kompenzacije Francozom in Angležem, preden so priznali nemško-turško pogodbo o bagdadski železnici: interesnega ozemlja v Palestini in Siriji ni Franciji nihče kratil, ko je bilo pregloboko zasidrano v zgodovini in v čuvstvanju domačega prebivalstva.

Francoski protektorat je ostal veljaven tudi še v dobi preganjanja katoliške cerkve na Francoskem; tudi najzagrizenjši nasprotniki Cerkve so uvidevali silno politično moč protektorata. Da ga papež sam ni Francozom vzel, to je najboljši dokaz miroljubnosti v Vatikanu, ki je gotovo še vedno upal na izboljšanje razmer in ni hotel prehitro raztrgati stoletnih vezij.

Cesar pa niso hoteli Francozje, češar ni hotel niti papež, to so odločili današnji dogodki: Velikansko gibanje islamsko, ki se gotovo ne bo zlepa dalo ustaviti, je napravilo konec francoskemu jerobstvu nad palestinskimi in sirske katoliški (ali prav za prav: francoskemu političnemu prvenstvu v teh deželah) in napravilo pot direktnemu stiku otomanske vlade z Vatikanom.

Kaj to pomeni? Nič več in nič manj nego premostitev stoletnega nasprotstva. Pogodbe, katere so sklepale evropske države s Turčijo zaradi kristjanov, se imenujejo kapitulacije. Ze ime pove, da so bile te pogodbe mišljene — vsaj teoretično — samo kot premirje, dokler se ne posreči izvesti stare ideje križarskih vojsk, vreči Turke iz Evrope in jim odvzeti svetih krajev. Danes je kapitulacij več ali manj konec, to je med islamom in zapadnimi evropskimi državami se začne novo razmerje, in to novo razmerje prizna tudi papež s tem, da imenuje pri porti svojega zastopnika in obratno.

Odprava kapitulacij je bila za vse prizadete države hud udarec. Angleži so odgovorili nanjo z okupacijo Egipta — če bo obstala. Kaj pa naj naredi Francozi? Tunis, Maroko in Alžir so že itak dovolj trdi orehi; ali naj odgovore tudi z okupacijo Sirije in Palestine?

Tudi beirutskega vseučilišča ne smemo pozabiti, katero so vodili dolgo vrsto let francoski jezuitje, gotovo ne na škodo francoskega vpliva. Jezuitska univerza je štela letnih 2000 gojencev, sinov najboljših in najvplivnejših rodbin. Lahko rečemo, da je vsa orijentalna inteligenca izšla iz te slavne šole. Danes tega vseučilišča ni več — kaj bo prišlo na to mesto, kdo ve?

To so ogromne moralne izgube, katere je novo gibanje zadalo specialno Francozom, in težko, da se bo dala ta škoda kdaj nadomestiti. V primeri s tem gubitkom je izguba onih milijonov, katerih Turki Francozom ne plačajo nazaj, čeprav so se s francoskim denarjem za sedanjo vojsko oborožili, ničeva.

O vojnih zvijačah

poročajo nemški vojni poročevalci te-le zanimivosti:

Pred kratkim se je na fronti pripovedovalo, da se različni angleški vojaški oddelki bore v francoskih uniformah. Ta vest se doslej po vsej priliki še ni potrdila. Razlog za tako vojno zvijačo bi bil razumljiv: Zavezniške čete imajo brez dvoma ta čut, da se nemški vojak, kakor hitro ima pred sabo Angleža, bori s podvojenim ogorčenjem in žilavostjo. Ali pa se hoče moč na ta način sovražnik prevartiti glede gibanja posameznih formacij. Vsekakor bi bilo to sredstvo jako nerodno, kajti značilni obraz angleškega vojaka se od daleč spozna.

Pri Reimsu, kjer v prvih vrstah stoje in se bore saški lovci, se je z dobrim daljnogledom v razdalji kakih 1000 metrov opazil majhen grm, ki je, kakor se je zdelo, stal pred sovražnimi strelskimi jarki. Pri natančnejšem opazovanju se je pa pokazalo, da se grm počasi premika. Za njim se je plazil po trebuhu kakor kača — sovražni vojak. Toda saški lovci so dobri strelci: grm se je zvrnil na stran, obstal in se ni več ganil.

Listnato vejevje in drugo zelenje se v sedanji vojni na tisoč različnih načinov uporablja, in neštete smrečice, ki so v jake tam zunaj na sv. večer spominjale doma, služijo sedaj že dolgo važnejšim svrham. Na bojišču ni časa in ni kraj za to, da bi se bojično drevesce dolgo »stati« pustilo. Tudi ni časa za mehka bojična čuvstva. Drevesce bolje služi za markiranje kake postojanke ali pa kot del potujočega gozda. Velika množina teh drevesc more pred sokoljimi očmi letalcev skriti jezdec in konja, more skrbno zakriti kolone, artiljerijo in poljske kuhinje in varovati zdravje in življenje ljubega človeka.

Proti tej vrsti vojne zvijače niso iznašli nobenih formul. Za dovoljeno vojno zvijačo smatra haška konferenca: navidezne napade, fingirano umikanje ali beg, presenečenje sovražnika, naprava zasede, navidezni mir ali nedelavnost v kaki postojanki, uporabo sovražnikovega gesla, razširjanje neresničnih vesti o moči in postojankah, sprejemanje beguncev in izkoriščanje nezadovoljnih elementov med prebivalstvom. Mednarodno pravo gre celo mnogo dalje in dovoljuje: »podkupovanje sovražnih civilnih in vojaških oseb v dosego vojaških koristi«, »podpiranje pretendentov« in celo »izkoriščanje neugodnega sovražnikovega položaja, ki ga je bil povzročil zločin tretjih oseb (n. pr. zavrati umor, požig, rop)«.

Pač pa mednarodno pravo prepoveduje vsako vojno zvijačo, ki bi pomenjala goljufijo, nezvestobo ali besedolomstvo. Sem spadajo: Zloraba bele zastave ali genevskega Rdečega križa, prekršitev dovoljenega svobodnega spremstva, svobodnega odhoda ali premirja s tem, da se sovražnika potem oškoduje z nenadnimi, presenetljivimi napadi; dalje navidezna vdaja, da se potem zaupno bližajočega se sovražnika uniči, kakor tudi napeljevanje k zločinu, n. pr. k umoru sovražnega vojskovodje ali k požigu. Dovoljeno pa je napeljevanje sovražnih čet k pobegu.

Potemtakem bi noben profesor mednarodnega prava ne mogel oporekati naslednjemu slučaju: Iz strelskih jarkov na črti med Reimsom in Laonom so pobegnili k nemškim četam štirje Zuavi. Mlad poročnik z imenom znanega vojskovodje iz leta 1870/71. jih je poslal zopet nazaj, češ: »Če pridete samo štirje, nima to nobenega smisla. Moramo vas ustreliti. Ampak teci nazaj in pripeljite s sabo še druge, potem dobite dobro toplo kobo in pijačo.« Po preteku ene ure so se Zuavi vrnili in pripeljali s seboj 38 tovarišev.

Sila in svrha vojne zahtevata, da se uporabi vsaka dovoljena zvijača. Od četrtega dimnika na »Emden« do kakršnekoli navidezne artiljerijske postojanke v zvenetajočem ledu na Vzhodu, od slamatih prednjih straž do ogromne naprave, ki na starem vozu z lojternicami predstavlja najmodernejši top — vse to ima eno in isto svrhu: prekaniti sovražnika in mu izviti orožje.

Prilagojenost barve in oblike bližnji okolici, pritezanje sovražnika na brezpomembne točke, zavajanje sovražnega ognja na tisoč načinov, uporabljanje optičnih in akustičnih pomožnih sredstev — vse to nudi tako obširne možnosti in sredstva, da se more govoriti o neizmernem moderniziranju vojne zvijače. N. pr.: Nemški vojaški so v prazen strelski jarek postavili fonograf, iz katerega je v mili francoski zrak zadonel večglasni moški pevski zbor. Kakor dež so se vsule francoske krogle na dozdnevno nemško pevsko društvo. Med tem se je nemški vojak zopet po trebuhu splazil k fonografu, ga navil in vstavil novo ploščo. Tako je šla stvar pol ure naprej, ko je neka zašla krogla zadela fonograf in igri napravila konec. Lij so pa Nemci kasneje uporabljali kot govorilno cev, skozi katero so sovražniku na 80 metrov razdalje brali levite in mu povedali, kako se je dal potegniti.

Da se dajo prekaniti tudi živali, priča naslednji dogodek: Pri B. leže sovražni strelski jarki v razdalje 350—400 metrov drug nasproti drugemu. Ozemlje, ki loči sovražnika, je ravno in pregledno. Nekega dne se na tem nevarnem ozemlju nenadoma prikaže tele — resnično živo tele. Posledica je bila, da so na obeh straneh omejili streljanje, ali si vsaj prizadevali, da bi kaka krogla ne zadela teleta. Kajti vsak izmed nasprotnikov je želel in upal, da bo tele kot pravi dar božji krenilo proti njegovim jarkom. Toda tele je lačno štokljalo zdaj sem, zdaj tje in zaman iskalo krme. Tedaj se je odločil nemški vojak, da napravi konec mučni nestrpnosti. Vzel je jeklen oklep, ga obložil z vsakovrstnim vabljenim zelenjem, vzel dolgo vrstico, na katere koncu je napravil zanjko, in se — držeč pred sabo oklep — z največjo previdnostjo po trebuhu plazil proti teletu. Visokonoga nevednost je postala žrtev vojne zvijače. Vojak je vrgel živali zanjko krog vratu in jo, počasi se plazee nazaj, deloma s prijaznim prigovarjanjem, deloma s silo vlekel na stran Nemčije. Francozom se je cela stvar zdela sumljiva, dasi niso vedeli, kaj se pravzaprav vrši s teletom. Ko pa je tele trajno, četudi le sunkoma kazalo svoje Nemcem prijazno nagnenje, so sovražniki nanj otvorili ogenj. Štirinajst francoskih krogel je napravilo konec telečjemu življenju. A kaj za to! Nemški vojak je bil medtem že dospel na varno in z vrvo potegnil za sabo mrtvo tele, ki se sedaj vsaj ni moglo več upirati. Naslednji dan so se nemški vojaški imenitno imeli ob telečji pečenki, ki si jo je vsak sam spekel.

Štiri ure v Reimsu.

F. L. grof Voltolini piše: Vodstvo francoske armade je po vseh krajih, ki leže v ognjeni črti, strogo prepovedalo vsak promet. Brez dovolilnice generalnega štaba ne moreš priti celo v večja mesta, kakor n. pr. Arras in Béthune. Izvzet je le Reims. Za glavno mesto Champagne obstojajo posebni predpisi, da mesta, ki je sicer tako živahno, popolnoma ne osame. Iz Epernaya smeš po cesti v Reims s preprostim orožniškim potnim listom. Po tej cesti vozijo velike kolone avtomobilov in voz, ki preskrbujejo mesto in vojake z živežem. Vse morajo pripeljati od drugod; dežela Champagne je popolnoma ubožala. Trgatev so deloma končali, dasi so skrbeli med njo za godbo topovi in so brenčale nad glavami viničarjev granate; toda kupcev ni. Vsa druga živila so izginila. Premožnejše prebivalstvo je pobegnilo; stanje revežev je strašno. Navezani so na to, kar jim dá država. V Reimsu ni položaj nič boljši kakor v kmečkih občinah.

Če prideš iz Epernaya v Reims, prideš v južna predmestja. Izpostavljena so najmanj ognju nemških topov. Celo na trg naletimo. Kmetje prodajajo za bajno visoke cene mleko in surovo maslo.

Most čez Veslo straži deželna milica. Orožniki pregledujejo dovolilnice. Nato vstopimo v staro častljivo mesto, kjer so nekdanj kronali francoske kralje. Tiho in mrtvo se razprostirajo pred nami ceste. Boulevard de la République leži pred nami. Vidimo že znamenja obstreljevanja: krasna vila sredi skrbno gojenega vrta je porušena, druga hiša kaže še okna z razbitimi šipami in s preprogami, a notranjost so krogle popolnoma opustošile in razsule. Če šteješ porušene hiše, pride na vsakih osem eno porušeno poslopje. V hišah, ki niso postale žrtve obstreljevanja, so vrata in okna zaprta. Med njimi štrle razvaline več metrov visoko. Najelegantnejša cesta v Reimsu, Rue Druet d'Erlon, izgleda kakor da bi jo bil podrl potres. Severna vrsta hiš spominja s svojimi razpokami in s podrtimi nadstropji na Messina med potresom leta 1908.

Pretrse ti srce pogled na razvaline. Vidimo vojsko v celi njeni grozi, a smilijo se nam prebivalci. Obrazi mož in žen kažejo poteze, ki jih je ustvaril strah. Oči globoko udrte obdajajo temne sence. Bojeje stopajo iz hiš. Pazljivo poslušajo in gledajo kvišku, če zopet ne prične železna toča klestiti. Začudeno nas gledajo: seveda, posebnost zanje so tuji, ki si upajo v mesto strahu, kar je Reims od 4. septembra nadalje. Pripovedujejo, ko si pridobimo njih zaupanje, da pade dan za dnem med navideznimi odmori v mesto tekot pol ure 80, 100 in še več bomb. Ne čudite se, zakaj da so prebivalci večinoma pobegnili.

Obstreljuje se vsako uro podnevi in ponoči. Kdor je še v mestu, sicer spi in živi v kleti, a en nepremišljen trenutek je marsikateri že stal življenje. Če nas preseneti toča granat, kadar se izprehajamo, poizkušamo priti v najbližjo hišo, kjer prosimo gostoljubnosti v kletih, dokler traja obstreljevanje. Najstrašnejše je obstreljevanje ponoči, kadar prične goreti in se ne more nihče braniti.

Krenemo proti hotelu »Continental«, a mesto udobne gostilne vidimo le razvaline. Poulični dečki nam pripovedujejo, da je uničila hotel pred nekaterimi dnevi velikanska granata. Ponujajo nam njene

drobce, naj jih kupimo za spomin. Sodimo po drobcih, da streljajo iz težkih topov, ki morajo po trdi vojskini postavi uničiti sicer počasi, a gotovo staro, bogato mesto. Dečki nam zatrjujejo, da edino »Hotel du Mord« še ni porušen in da so stregli v njem celo med strašnim obleganjem. Goštilničarka sprejme tujce brez nezaupnosti, vé, da ne pride nihče v mesto brez pravilnega dovoljenja, in gleda, da pridobi, kar more. Opraviči se, da so jedi preproste. Imeti more le, kar dovaža država iz daljave. Njene lastne zaloge so bile že zdavnaj porabljene. Pripoveduje, kako so prišli prvi saški huzarji, ki so zasedli mesto. Francozi so se pa kmalu vrnili in so se kruto maščevali nad mestom zaradi izdajalstva. Gospodarili so huje kakor sovražnik, dokler se ni pričelo obstreljevanje in niso odšli v utrdbe, ki leže severno od mesta, medtem ko mečejo Nemci podnevi in ponoči svoje bombe v mesto. Ko se je pričelo mesto obstreljevati, so bili večkrat njeni gostje visoki francoski častniki; a mesta se zdaj ogibajo. Meščani, ki so še ostali v mestu, ni jih veliko, so jim namreč jasno povedali, da postopajo zločinsko, ker so pritegnili zgodovinsko mesto v ognjeno črto.

Hitimo k stolnici. Povsod slika opustošenja. V ozkih ulicah starega mesta so zdrobile granate v šuto cele vrste hiš. Več kakor drugod so trpele hiše na Place Royale in na Rue Robert de Concy. Naletimo na razvaline hiše, ki je bila zadeta pred nekaterimi urami. Iz razvalin vlečejo mrtvo žensko in nekega starca, ki umira. Orožniki nas priganjajo: ne stojte, naprej! Škriplje nam pod nogami. Tla so namreč nasuta z ometom, ki pada z razvalin in s še nepoškodovanih hiš. Pojavi se velikanska stavba Notre Dame. Ponosno stoji pred nami kljub trimesečnemu obstreljevanju. To dokazuje, kako vestno nemški topničarji sledijo povelju, naj čuvajo umetniško delo. Na desni in levi porušene hiše, katedrala je pa le primeroma malo poškodovana. Lesena ograja obdaja celo stavbo, da se ji ne približajo nepredvidneži, ki bi jih lahko zadeli zrahljani kamni in da se ne morejo odnesti kamnite podobe in arbeske, ki so padle s katedrale.

Pazno še motrimo poslopje, ko pretrse zemljo strašen pok. Takoj izginijo ljudje, malo jih je, ki se nahajajo na trgu. Vse hiti v bližnjo hišo, tudi stolico stražeči sergents de ville. I mi hitimo v bližnjo vežo. Nekaj žensk nas povabi, naj si poiščemo zavetje v kleti. Tudi neki policist se nahaja med njimi. Vse napeto poslušajo. Zopet počijo, sledi strašna eksplozija in treskanje, kakor če se lomi ovoj vžigalic: podrla se je neka hiša! »To je daleč proč,« pravi policist. »Allons nous en!« Začuden vprašujemo, zakaj se vračajo ljudje na cesto nazaj. Nemci, poučujejo nas, streljajo vedno le na gotovo ozemlje. Prvemu strelu slede drugi. Res, prvemu strelu je sledilo še 89 strelav v oddaljenem zahodnem mestnem delu, kjer se kmalu dvigajo visoki dimnati stebri.

Čez eno uro se vračamo v Epernay. Še vedno se dviga dim in plamen iz prizadetega mestnega dela. Zalostni smo. Koliko premoženja se uničuje, koliko nedolžnih se pokori s smrtjo radi zaslepljenosti in trdovratnosti vlade in armadnega vodstva, ki nočeta uvideti, da je nepotreben in nezmisljen nadaljnji odpor. Ubogi Reims! Uboga Francija!

Naročajte „Slovenca“!

Zobna krema
KALODONT
Ustna voda

Sprejme se takoj

11

PEROUSKI VAJENEC

pri Jak. Kavčič v Spod. šiški šte. 2.

Kanarčke-harcerje
pristne, izvrstne pevce, razpošiljam po 8, 10, 12 kron franko; samice, ki rade pitajo, po 2 kroni. 3482 5
Val. Kobav, Skofja Loka, Gor.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. postrežba sester križark).
Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnimi pripomočki.

Poljanska c. 16.

Telefon št. 141

Napredaj sta v Novem Vodmatu pri Ljubljani

2 novi hiši

z lepima vrtoma. Vsaka hiša obstoji iz 2 stanovanj, kuhinje in prostorno kletjo. Kupnina zelo ugodna. Več se izve pri Mariji Sedušak, Novi Vodmat 192. 29

Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

OLJE ZA SLUH

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi. — Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu. 1470

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

Odlikovan na razstavi v Radoljici leta 1904 s častno diplomom in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC



najfinije vrste, posebno priporočljiv proti kuznim boleznim, se dobi pri Gabrijelu Erben, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.



Za pristnost se jamči. Cene zmerno. 3167

Išče se za februar

služkinja

vešča kuhanja k mali družini v prijaznem trgu na Gorenjskem. Starejše imajo prednost. Ponudbe na upravo „Slovenca“ do 15. januarja pod naslovom: Na Gorenjsko šte. 7. (Znamka za odgovor!)

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani (deželni dvorec.)

Opozarjamo slavno občinstvo in tiste še posebno, ki se interesirajo za prava domača raznovrstna namizna in desertna vina, in sicer

Belokranjc, Dolenc in Vipavc.

Vina so z jamčeno pristna, tako, da jih tudi čista duhovščina zanesljivo rabi za sv. maše.

Vina se oddajajo od 56 l dalje. Desertna v butelkah. Postrežba točna in solidna, cene nizke, posebno, ker Deželna vinarska zadruga ne stremi po dobičku, ampak da povzdigne promet domačih vin kolikor mogoče. 2332

O kakovosti vin se lahko usakdo prepriča v Unionski kleti v Ljubljani, kjer se točijo vina samo Deželne vinarske zadruge.



Absolutno jamčeno, pristno

VINO

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinarijata pristna bela mašina in namizna vina letnika 1912 po 56 K in letnika 1913 od 40—45 K za hektoliter, postavljeno na kolodvor v Ajdovščino. — Sortirano

rizling

je po 60 K. Večjim odjemalcem dovoli se znaten popust in tudi istim, ki pošljejo svoje posode. — Kleti nadzoruje vipavski dekan.

V zalogi je tudi pristno tropinsko žganje, cena 2 K 20 vin. za liter. Večje množine po dogovoru ceneje.

Kmetijsko društvo v Vipavi.



M. Rosner & Co.

v Ljubljani

veležganjarna sadja in tovarna likerjev priporoča

v svoji lastni žganjarni kuhane izdelke i. s.:

Slivovko
Brinjevec
Hruševce
Tropinovec

pristnost jamčena

Vermut - vino

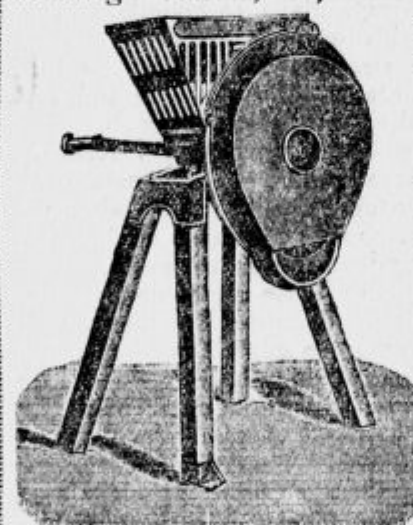
najboljše kakovosti

ugodne cene

vzorci na razpolago



Slamorenice za pogon z roko ali s silo, vratila, mline za moko, stiskalnice za sadje in grozdje, motorje, reporenice, patentovane brzoparilne kotle različnih sistemov, sušilnice za sadje, kotle za žganje dobrega domačega izdelka, sejalne stroje ter vsakovrstne druge poljedelske stroje slovitihih tovarov, z jamčeno brezhibnih, po znano najnižjih cenah priporoča edina domača razpošiljalnica poljedelskih strojev



Fr. Stupica v Ljubljani,
Marije Terezije cesta št. 1.

Velika zaloga izvrstnih pečij od najenostavnejše do najfinije izpeljave ter razne železnine, orodja, strojev za industrijo, stavbnega materiala i. dr. 1456

Cene najnižje!

Postrežba poštena in točna!

Ceniki interesentom brezplačno na razpolago.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznani izvrsten Portland - cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovane in podorne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj I., Falkestrasse 1.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprema za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom



Jamči se za so-
lidno delo.

Cene
konkurenčne.

Zahtevajte najnovejši
katalog, kateri obsega
nad 300 modernih slik.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.



vseh vrst za urade,

društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj

kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franko.

Ceniki franko.

Kdo

bi posodil ali že-
riral na dobro-
idočo trgovino

tri- do
štiri tisoč kron proti intabu-
laciji istih. Prijazne ponudbe
na upravo pod šifro »K 37.«

Ovčje volno

kdor jo ima na prodaj, naj jo ponudi
tako

J. Grobelniku

Ljubljana - Mestni trg 22

nasproti lekarne Trnkoczy

Kupim vsako vrsto, tudi črno in ne-
očiščeno po brezkonkurenčni ceni.
Posebno pa se plača lepo belo
oprano po najvišji ceni, ki se zanjo
lahko nudi.

PISALNO MIZO

(amerikanski sistem), kupi
Vnovčevalnica za živino v Ljubljani.

Orožje in kolesa

na obroke. — Posamni
deli najceneje.
Ilustrovani ceniki
zastonj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles in šivalnih
strojev Opočno ob drz. žol. 2124, Češko. 4733

Francosko žganje

z mentolom, steklenica po 50 vin., proti
revmatizmu, glavobolu, protinu itd. razpo-
šilja po povzetju 3276

Osvald Dobeic

Ljubljana, Martinova cesta 15.

Preprodajalec dobe popust.

Ustanovljeno 1845.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in

snaženje oblek. 589

Apretura sukna.

Jos. Reich

Poljanski nasip — Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene. ::

Najcenejši nakupni vir
volne za pletenje

vseh kakovosti.

Izdelovanje životnih pasov,
nogavic, snežnih čepic,
zimskih zapestik in
kolenogre cev.

Toni Jager

Ljubljana, Židovska ulica 5.

2781

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.



se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset
zlasti pa pred duhovščini v izdelovanju vsakovrstne
duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega
in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožeta jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje

najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže

Dorsetove med. ribje olje ugod. okusa, lahko

steklenica 1 K, večja 2 K.

ki okrepuje

Tanno-chinin tinktura za lase, je lasišče in

preprečuje izpadanje las. Cena steklenici

z rablilnim navodnom 1 K.

Slovita Melusine usna in zobna voda deluje

izbor- no proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi

dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz

ust. — Steklenica 1 K. 3228

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil,

katera se priporočajo po raznih čnosopisih in

cenikih. Med. Cognac, Malaga, ruma itd.

razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.